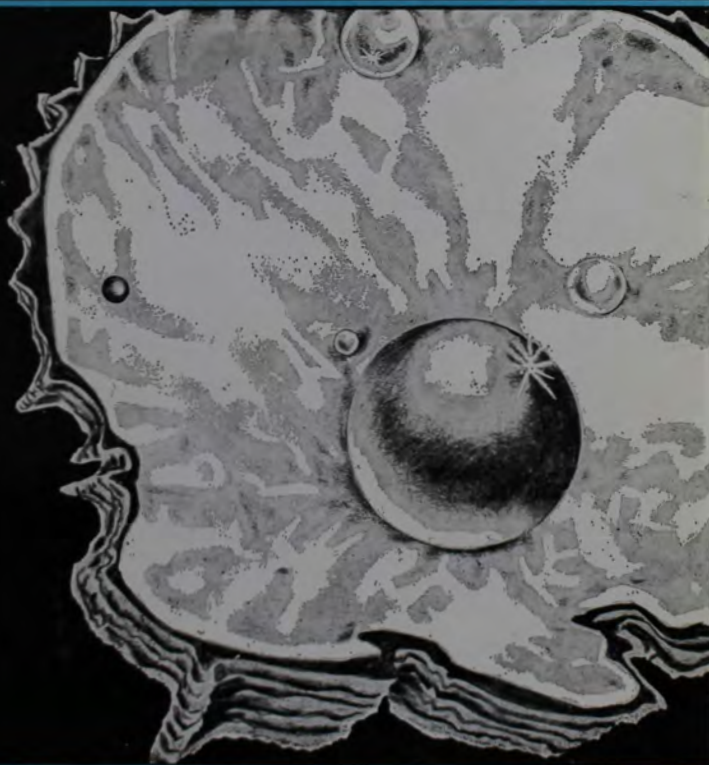

Ivan Prčić

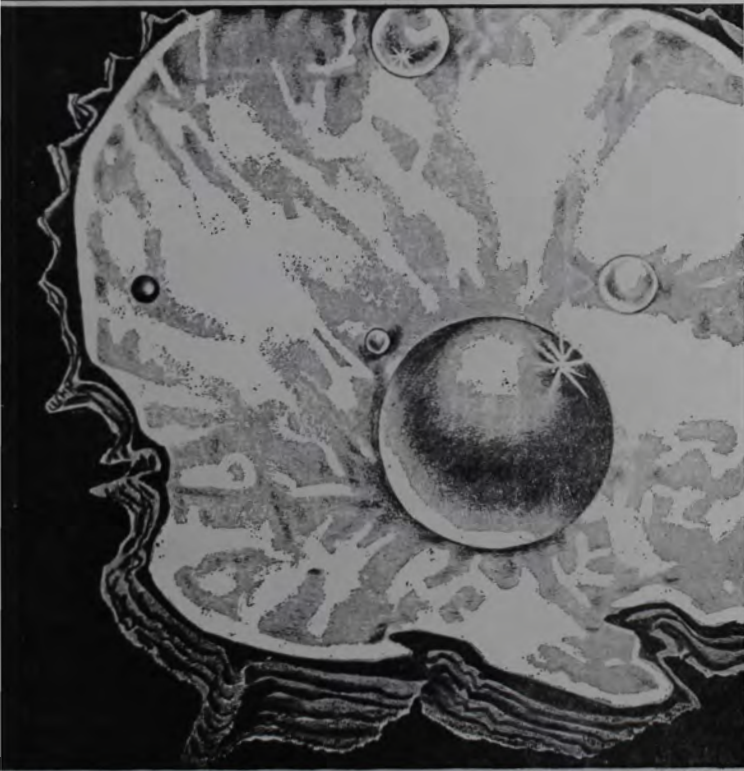
PJESME

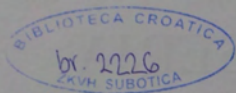
ZRNC
BISERJA

Ivan Prčić

PJESME

ZRNCA
BISERJA

R23

Z R N C A B I S E R J A

*I nježno-meko tijelo biserne školjke
Da bol smanji,
Uzročnike svoje boli biserom oblaže,
Biserom obaviija.*

*Pa tako ti i ja,
Pa tako ti i duša moja pjesme slaže
Da bi bile boli blaže
Srca moga
Trnom beznadne ljubavi ranjenoga.*

*Ljudska taština iz morskih dubina
Vadi i ubija
Nevine
Biserne školjke skromne, skrivene,
Da bi se nizom biserja,
Tim sjajem tuđe boli
Kitili oholi vratovi goli.*

*Pa nemoj mi i ti tako tašta biti —
Nemoj mi dušu ubiti.
Ko školjke tijelo duša mi nježna,
I zato želim da me niko ne zna,
A ti
Kad već znaš,
Čuvaj tajnu tu,
Pa da mi duša zbog boli što te voli
I nadalje stvara biserje
I pjeva ti pjesme
Kad te već javno još ljubiti ne smije.*

(1944.)

Korice:
IVAN BALAŽEVIĆ

Knjigu objavljuje
IVAN PRČIĆ
24214 TAVANKUT,
Ul. Matka Vukovića, 16

I.

DIVOJČICE — BILE GOLUBICE

U ovom ciklusu
pjesme su poredane
kronološkim redom postanka

TRISNJA

U varoši
Sto dućana,
U izlogu
Trišnja rana.

Kad je gledam
Sve se smije...

Al' ta trišnja
Za me nije —
Jer ja volim
One trišnje
Što ih beru cure mlade
Sa zelenih grana.

Pa me nude:
„Uzmite ih,
Slatke su k'o Ana!”

(1940.)

MOMCI

Aoj, momci,
Nesrićnici,
Pojili vas vuci —
Vikom ste mi u birtiji
S kartama u ruci.

U kolu smo
Cure same —
Žalosne vam nane!

Po korzovu kad šecemo
Ko latice lipe —
Vi sa strane stojite,
Korake nam brojite.

(1940.)

LIPA KATA

Na oltaru pale sviće,
Oko kuće — sade cviće...

Volim cviće svake boje
 Neven, ružu
 I šeboje,
Zelen zumbul, ružmarine
 Ljubičice
 I krinove.
Ali cvitak, kog' najvolim
Lipa Kata taj se zove.

A baš milog cvita toga
 Nemam struka
 Ni jednoga!

(1941.)

ŠTA VOLIM?

VOLIM jako sunce jarko,
TE ja pitam tebe,
KATO, voliš li ga
i ti tako?!

(1941.)

CVIT

Cvit na grudi ti zadeni,
Tako dođi k meni!
Tad ću imat' cvit na cvitu
Ispunjenu moju želju
Na ovome svitu!

(1941.)

MAJKA KARA

„Đaci đavoli,
Profesori — još gori!”
Tako pisma govori.

Zato mene majka kara:
„Nemoj, curo, primat' dara
Ni od jednog gospodara!”

(1941.)

OKA SJAJ

Otkrio sam
Što je raj:
To je zvizda
Zlatni sjaj.

One znaju
Raju tajne
Pa zato su
Sjajne.

I ti, curo,
Znaš za raj.
U očima
Imaš sjaj.

Tako su ti
Oči svitle
I trepte
Ko zvizde.

Gledat ću te
Duboko,
Moja curo,
U oko:

Da sjaj raja
Tvoje sriće
I na mene
Priđe.

(1943.)

PROLIĆE

Jorgovani,
Ljubičice
I mirisno drug cvieće
Zašto cvata u proliće?

Ne čuđim se tomu ja
Ta, na svitu
Svakom cvitu
Priroda je takva data
Da ne može da ne cvata
Kad prolićno
Sunce sine
Kad hladnoća zimska mine.

— — —

Ali zašto
Ja nju volim
Kad se nadat' ničem' nemam.
Što me srce
Za njom boli
Kad me ona i ne voli?

Priroda mi takva data
Da mi mila
Mlada Kata
Da me srce boli, boli,
Al' ne može da ne voli!

(1943.)

U MAJU

Divan maj —
Krasan kraj ...

Zaljubljeni mladi par
Po poljani punoj cv'jeta
Zagrljen se šteta.

Ala cv'jeće
Divno miri ...
A nad njime krasan leptir
Šarna krila širi ...

Razdragano
Momče kliknu:
„Ala j' divan leptir taj —
Uхватit' ga, Bože, daj!”

Uhvati ga
I s dva prsta stisnu čvrsto
Oba krila tog leptira.

A s' leptira,
A sa krila
Od dodira
Ode šara ...
Nesta čara!
A mladić se razočara ...!

Ta krasota,
Ta ljepota
Od dodira čar svoj gubi,
Prste prlja,
Na prstima osta mrlja!

— — —

Čuvaj, momče, to djevojče
Da ti mlada
Ko taj leptir ne nastrada!

(1943.)

D U D

Svud po naši' drumovi'
Sazrijali dudovi.

Ispod duda guske gladne
Iskrivile glave.

Baš je guska zjalava
Što toliko gori zja.

Eto — bila krila ima
Što ne leti s njima?!

Kad bi draga na dud sila
Da bi tamo duda jila,
Ja bi' drvo tako drm'o
Da bi draga — i bez krila —
U krilu mi bila.

(1943.)

SUNCE

Stvorovi Božji — razumni ljudi,
bilje, životinje,
crv i mrav,
ptice, pčele,
riba i lav
I sve što živi na zemljinoj kugli
Za sunčevom svjetlošću žudi.

Suncu suncokret
Okreće svoj cvijet.

I carica cvijeća — mirisna ruža
Latice svoje sunašcu pruža...

I suvo zlato
U svom sjaju svome
tek na svjetlosti sunca
može da sine.

Te, zato, Kato,
i ozeblo srce moje
svom snagom ljubavi svoje
za tobom gine!

(1943.)

ILI SAD ILI NIKAD

Ovozemni ljudski život
Čini minut uz minut
I trenut,
A zadnjega tvog trenutka
Smrt ti kida nit života
I sve briše,
Nećeš živit nikad više,
Al' nikada za nikada više!

Eto zato
Što ti dade tvoj usud
Ne propusti uzalud,
Već koristi
Za trenut tvoj minut,
Jer što prođe
To već, zna se, ne vraća se,
Ne vraća se nikad više —
Al' nikada za nikada više!

Mile ptice
Pivačice
Svojim malim toplim tilom
Jajca griju
Da izviju
Svoje mlade mladice.

U svom trudu uspiju
Ako mladi umiju
Da lupinju razbiju —
Ali samo tad
Il' nikad
Samo tada il' nikada
Za nikada više!

Isto tako
Cvit polako raste, pupa
Dok ne dođe do minuta
Do trenutka
Da latice razvije.

Uspije li u tom trenu,
A ne svenu
Tad miriše svem' što diše,
Samo tada il' nikada
Samo tada
Il' nikada za nikada više!

Jednog dana
Sudba mi je tako dala:
Na trenut mi draga stala
I tako me pogledala
Da ositih
Srcem svojim
To je minut da govorim,
Reći ću joj da je volim.
Ili sad il' nikad,
Ili sada, il' nikada —
Za nikada više!

(1943.)

MOJA VILA

Jednog jutra, iznenada
Tebe spazih sred livada.
Visoka si — vita t'jela
Ko iz bajki vila b'jela.

Lakih krila lasta mila
Cvrkutom te pozdravila,
A sa neba sunce zlato
Gledalo te umiljato
Gdje te prati ptica jato.

Do vode se presavila
Da bi ti se poklonila
Posred rita sitna sita
Al' si, Kato, ponosita!

Lak ti lahor lice hladi,
A livadna meka trava
I šareno sitno cv'jeće
Pod noge ti ćilim meće.

Na noge ti kako kapne
Tiho šapne biser-rosa:
„Hvala Bogu što si bosa
Pa ti mogu ljubiti' nogu!”

Ta, voli te sva priroda —
Kako onda — moja Kate —
Da te i ja ne zavolim?

(1944.)

SAN NA JAVI

Naokolo polagano
Hvatao se i spuštao
Laki mrak.

Kroz prozor nam probio se
Srebrnaste mjesečine
Svjetli trak.

U kujnici na klupici
Ruka ti u mojoj ruci,
Sjedili smo dvoje sami
Ti i ja.

Riječ dadoh srcu svomu —
Bezgraničnu ljubav vječnu
Nudio sam srcu tvomu
Ponova.

Jednom rukom na koljeno
Nalakćena — zamišljeno
Držala si lijepo čelo
Spušteno.

„Misliš”... pitah
.....
„I još kako”...
Rekla si mi blago.

Srce mi je zadrhtalo,
Novom nadom nabujalo,
A duša mi zasanjala
Budan san.

Vrata škrinu, uđe seka
I prekinu moje sanje
Presta naše milovanje —
Odjednom.

(1944.)

BEZ RIJEČI

One lijepe večeri...
Priznala mi ljubav pravu
I odala srca tajnu
Na dnu duše brižno sakrivanu.

Ko što krše sve prepreke
Nabujali vali rijeke
I ko munja iz oblaka
Prodrila je njena ljubav jaka.

Nije mi ni rječce rekla
Samo mi je ruku stegla
I drhteći tijelom cijelim
Na rame mi naslonila glavu...

TIHA TUGA

Majska zora... kraj prozora otvorena
lišće šušti.
Vjetar piri... miris širi usamljene
majske ruže.

Oj, mirisu divni, usamljene majske ruže,
Sobom nosi dragoj pjesmu —
miris moje duše
I reci joj da me mori vječna
za njom čežnja,
I da venem u samoći ko latice ruže.

Jer me mori mog života nerazdvojna druga,
nerazdvojna druga
tiha tuga.

(1944.)

ZORA RANA

U samoći kuća stala,
Oko kuće bašta mala,
Bašta mala mirisala
 opojno.

Bašta mala pritrpana
Rascvjetani' viti' grana,
Viti' grana jorgovana
 mirisna.

Aoj, čari zore rane —
Cvrkut ptica na sve strane,
Na sve strane cvrkutanje
 ptičica.

U toj kući momak sanja
Sred mirisa i pjevanja —
Momak sanja milovanja
 srdaca:

Da ga draga posjetila,
Kao vila doletila,
Doletila — poljubila
 u oko.

I on htjede da je ljubi,
Da je ljubi — al' se budi,
Jer mu oko takla zraka
 sunašca.

(1944.)

JANJE MOJE

Kod vratašca pohabani'
U zovinom hladu
Tišio sam janje moje
Divojčicu mladu.

U janjeta srce nježno
Ophrvano bolom —
U oku joj suza sinu
Pod zelenom zovom.

Čelo bilo obavila
Meka kosa gusta,
Od jada joj zadrhtala
Ta tanana usta.

Pa žubore i romore
Srca teške jade
Što ih samo pakost puka
Načiniti znade.

Janje moje riči dalo
Bolu što ju guši,
Pa joj malo olakšalo
Ojađenoj duši.

Tim draže mi janje moje
Što joj mlade grudi
Bol zatresa od zle čuđi
Nenavidni' ljudi.

Jad ne jaduj, janje moje,
Neka te to toli
Što mi srce svakog voli
Koga tište boli.

(1944.)

ALA VOLIM

Ala volim curu moju malu
Na rame mi kad nasloni glavu,
A po struku obavije ruku
Kao bršljan po hrastovom dubu.

Oči sklapa ko da sanak sniva,
U svom srcu tihu sriću skriva.
Moj bršljane — moja curo mala —
U tvom srcu ljubav je procvala

(1944.)

TI I JA

Ti ćeš biti bila ruža,
A ja — ružin trn;
Ko mi dirne ružu moju,
Prolit ću mu krv.

Ti ćeš biti miris cvita
A ja — lahor lak,
Širom svita miris cvita
Pronosit ću blag.

Ti ćeš biti biser-rosa,
Ja — u rosi sjaj,
Biser-rosom blistajući
Uživat ću raj.

Ti ćeš biti slavuj-ptica,
Ja — slavujev glas;
Pivajući zorom ranom
Svi će slušat' nas.

Nebo plavo hram je Božji,
Ti si mu oltar;
Na oltaru srce moje
Božji ti je dar.

(1945.)

DIJETE LJUBAVI

Sretoh djevojčce takove ljepote
Da mi se i nehote pitanje ote:

„Dijete mi drago — djevojčce lijepo,
Čijeg li si roda, iz kog li si kraja?
Ti mora da si došla ravno iz raja.

Jer stasa si krasna kao da si vila,
A kosa ti meka ko tanana svila
Iznad čela bijela vijenac isplela.

A sa lica čista ljepota ti blista
Bljeskom bjeline sniježne poljane
Rumenilo zore na nju kad pane.

Svu dubinu mora i ljepotu gora,
Plavetnilo neba i zvijezda titraj
U sebi sjedinjuje očiju ti sjaj.

Zato mi sad reci, dijete lijepo
Čijeg li si roda, iz kog li si kraja,
Da li si sa zemlje, ili si iz raja?”

Glasom slavuja — o ljubavi kad pjeva —
Na pitanje moje odgovori djeva:

„Dijete sam ja majke, ljubavi željne
I prvi sam plod ja — te ljubavi njene,
Ljubav je i rodila lijepu mene!

Zato će me mati samo onom dati
Čije srce nježno zbog ljubavi pati
Pa da mu vijekom ja budem lijekom.”

(1945.)

PLAVUŠA

Slatka moja plavušo,
Ala si mi draga,
Kao rosa jutarnja
Tako si mi mlada.

Mila moja plavušo,
Pletenica plavi'
Ti si meni dan i noć
U srcu i glavi.

Slatka moja plavušo,
Ko snig bila lica
Koje krase latice
Rumenih ružica.

Mila moja plavušo,
Da ti ljubim usta,
Slatka moja plavušo,
To mi želja pusta!

(1946.)

ŠTO TO SJA

U gradini što to sja?
Zagrljena cvita dva:
Bili ljiljan, majska ruža,
Majska ruža rumena.

Ko miluje cvita dva?
Bila vila tanana,
Bila vila, rujna zora,
Rujna zora rumena.

Jesu li to cvita dva,
S njima vila tanana,
Il' je ono cura Ana
Divojčica mlađana?

Neka znade cili svit:
Nit je vila, nit je cvit,
Već curica lipša lica,
Lipša lica nego cvit.

(1946.)

NE SRDI SE

Bila jednom cura jedna
Oka vedra,
Čela glatka,
Dražesna i slatka,
Lica lipa, nasmijana
I zvala se — A n a .

Ali — eto — od nedavna
Okom šiba,
Čelo mršti,
Lice grdi pa se srdi,
Vikom nabrundana,
Pa sad nije
Kao prije
L i p a A n a.

(1946.)

BRANIO BIH SRCU

Branio bih srcu svome
Kad bih mog'o
Da ne ljubi više tebe
Tako mnogo.

Al' ne mogu, pa ne mogu
Ma da hoću.
Sve zbog tebe ja ne mogu
Spavat' noću.

Srce mi se sve od jada
Kida — cipa,
Ah, zašto si tako mlada,
Tako lipa!

Moju ljubav ti ne vidiš
Jer je nećeš.
Od mene se ko da stidiš
I otkrećeš...

Ta, tako ti te lipote
I mladosti,
Ne daj meni od sramote
Tu propasti.

Ta, niko te neće ljubiti
Tako jako
Kao što te ljubi moje
Srce — žarko.

Daj rastvori srce svoje,
Ljubi mene
Da od tuge srce moje
Ne uvene.

KO PTIČICE

Curo Ane,
Tvog života
Mlade dane
U veselju
Da provedeš
Ko ptičice
Ove male
Bezazleno
Raspjevane
Na prutiću
Tanke grane,
Tanke grane
Rascvjetane.

A kad bude
Sred proljeća
Tvoja sreća
Ponajveća,
Nek te na me'
Tad podsjeća
Ova slika:
Tanke grane,
Tanke grane
Rascvjetane
S dvije ptice
Razdragane
Bezazleno
Raspjevane!

OJ, JAGODE

Oj, Jagode,
Jagodice
Mirisave
I rumene,
Al' ste sočne
Rosno mlade —

Al' su od vas
Stoput slađe
Mirisnije
Rumenije
Djevojčice mlade!

(1946.)

LABUDOVI

Na rijeci vodenica,
Vodenica malena,
Kraj rijeke, vode bistre,
Okolina zelena.

Na rijeci labudica
S labudića plovi tri,
Pri obali labud bijeli
Budnim okom stražari.
Od miline i ponosa
Labudica digla vrat,
Divno plove djeca njena
Dvije seje, jedan brat.

Neka, Ane, tvoja mati
Tako prati život tvoj
Ko što prati labudica
Na rijeci porod svoj.

Ko bijela labudica
Budi cura nevina,
Ljubi seju i sa sejom
Ljubi brata jedina!
(1946.)

LJUBAV NA BUNARU

Jedan bunar
Do njeg' put.
Što tu bješe,
To ćeš čut':

Kraj bunara
Stoji kana,
S druge strane
Stoji Ana,
A na đermi
Tanak lanac,
Do njega
B o s a n a c.

Prekorači
Bošnjak kanu
Pa poljubi Anu.

Poljubac je
Tako rekuć'
Mor'o biti
Vrlo vruć.

Prepelica,
Pućpuruć,
Južna Bačka,
Parabuć...

Poljubac je
Bio vruć!
(1946.)

CURA JANJA

Pazi Janje!
Kraj puta je gusto granje,
Put prekrila noćna tama...
Nemoj ići kući sama...

Rađe idi s tvojim dragim
Da te čuva od te tmice
Da ti ljubi bijelo lice.

A noćna će teška tama
I kraj puta gusto granje
Sakrit' vaše milovanje.

(1946.)

VITA JELA

Vita — vita,
Vita jelo,
Ponosito
Vito rasla
Srid borovih šuma.

Lik te jele,
Vite jele
Borovima
Okružene
Stalno mi srid uma.

Rasti, rasti,
Vita jelo,
Zelen-borja
Vita sélo
Povrh plavih gora.

Pa ko borje
Što te voli,
Zelen-jelo,
Vita jelo,
Svak te volit' mora.

(1949.)

VRIO ČAJ

Pržen šećer, voda vruća,
U šoljici kašičica —
Eto čaj.

Jedan momak — dvi stolice,
Divojčica sučelice —
Eto par.

Curo moja, usta mali'
Vriloga mi čaja nali —
Pa mi daj.

Iz čaja se para diže —
Dođi, curo. k meni bliže —
Pijmo čaj.

Čaj mi grije svako udo,
Ja te, curo, volim ludo,
Ti to znaš.

Al' usprkos s usti' mali'
Poljubac mi ni u šali
Ne's da daš.

Čaja piješ pa se smiješ,
Iza šolje lice kriješ —
Za inat.

Misto kekša — ti na dvoje
Tako lomiš srce moje —
Uz tvoj čaj.

(1949.)

RIŽEM, VITO, VINOGRAD

Rižem, Vito, vinograd —
Da ti dođem, nemam kad.
I danas sam riz'o vazda,
Još je osam brazda.

Imaš li me, Vito, rad —
Poljubac mi jedan tad'
Ko nagradu teškom radu
Daj u vinogradu.

Tvrda loza kao drot,
Čvrsto srasla uz čokot.
Ne mogu ih da razdvoje
Baš ko i nas dvoje.

Al' kad stegnu makaze,
Osta čokot bez loze —
Od loze je gvožđe jače,
Pa za lozom čokot plače.

Čokot plače za lozom
Ko što ću ja za tobom
Kad te momak drugi koji
Od mene odvoji.

(1949.)

ZBILJA IL' ŠALA

S obje strane vinogradi,
A voćnjak u sridi.
Iz voćnjaka jedna kuća
Na dva puta gledi.

Predvečerje jesenje je,
Sunce zapad ljubi,
Zelen-lišće zlatnom zrakom
I rubinom rubi.

U predsoblju na kanapu
Vita pored Ane,
A ja sio na stolicu
Sa suprotne strane.

O ljubavi razgovor je
Preozbiljan tek'o.
O ljubavi svak' je nešto
Ozbiljnoga rek'o.

Al' najednom, sa kanapa
Usta Vita mlada,
Zagrli me, poljubi me
Sasma iznenada.

Pa ko da to ništa nije
Sjela pa se smije,
A usta joj šapću mala:
„To je bila šala!”

Na zapadu sunce pada.
A zvijezde se pale —
Od to doba zbilju mrzim,
A željan sam šale!

(1949.)

KRIV JE MISEC

Dva kreveta u sobi:
U prvome momak spi,
Drugog misec obasjava,
U njem' cura spava.

Ruke im se pružile,
Rado bi se grlile,
Krevete im stol razdvaja,
Al' njih ljubav spaja.

Svitli misec na nebu,
Siplje svitlost u sobu,
Zrakom milka curke grudi,
Momka iz sna budi:

„Ustaj, momče, ne bud' slip,
Ja ti primer pružam lip:
Ustaj, idi — dragu vidi,
Zrake moje slidi!

Hajdmo curu ljubiti!
Kud ja zrakom, tud i ti —
Jer poljupce zorom krasti
Vrhunac je slasti!”

Momak k curi stupio,
Tragom zraka ljubio,
Ljubio je tiho, kradom
Sa rajskom nasladom.

Nit' si, curo, kriva ti,
Nit' mož' momka kriviti —
Kriv je misec što je sjao,
Momku primer dao!

(1950)

LJUBAV KOLA TARE

Vozi Ivo kola slame,
Sidi na kaputu.
Kako jama — klamne slama
Po rđavom putu.

Pokraj puta desno-livo
Jaruga se pruža,
Kraj jaruge sve vijuga
Stazom mlada Ruža.

„Hodi Ružo — ponet ću te,”
Viknu Ivo živo.
Reda radi nećkala se,
Al' joj nije krivo.

Ivo Ruži ruku pruži,
Gori je uzvuče,
Po tom poče po konjima
Kandžijom da tuče.

Konji jurnu — voz se trese
Od te trke lude,
A njih dvoje — zagrlje se
Pa bi da se ljube.

Grunu konji u jarugu,
A voz se izvrne —
Ode Ive u koprive,
A Ruža u trnje.

(1950.)

ŽEDNA PRIKO VODE

Dva su stada plandovala
Blizu jednog plasta,
Priko stada priletila
Po-gdi-koja lasta.

Sunce žeže, omorina
I vrućina pusta.
Pulin dahti, jezik plazi
Razjapio usta.

Ovce glave sagle doli
Do zelene trave
Jedna drugoj hladovinom
Tako štite glave.

A magarac — stada mudrac —
Mudro sebe čuva,
Uvom ... repom razmahuje
Zbog dosadnih muva.

S čuturicom i torbicom
Za plastom u hladu
Zabavljen je pastir jako
Uz pastirku mladu.

Pastirica kruh umače
U čašicu meda.
Ožednila, vode ište —
Al' joj pastir neda.

Krišku sira požio je
Pa sad gladan nije,
Iz čuture napio se
Pa ni žedan nije.

Al' bi rado meda kuso
S divojačkih usti,
Ispod brka smijući se
Uslov stavlja pusti:

„Gutljaj vode za poljubac,
Nek pogodba vridi —
Ti ćeš piti, ja brojiti
Da znam šta mi slidi.”

Neće cura ni da čuje,
Već se tobož jidi.
Pristala bi ona rado,
Al' se, eto, stidi.

Začutala — zadrimala,
O potoku sniva:
Po potoku žedna pliva,
Al' tom nije kriva.

U potoku pastir stoji
Pa joj pit' ne daje,
Od vode joj glavu diže
Rukom ispod brade.

Sunce peče— usne gore,
A dršću joj grudi,
U vodi je — a žedna je...
Pa se naglo budi.

Podbradak joj pastir drži,
Šeretski se smije:
„Ustaj, curo, nemoj spavat
Kad snu vrime nije!”

„Stada su se izmišala,
Mor'o sam te budit'.
Hajde, curo, pomози mi
Stado tvoje ljučit'!”

I čuturu s vodom nudi
I uz to joj reče:
„Napij mi se — žedna si mi,
Sunce jako peče!”

Po tom, frulom zasvirao
Pismu nove mode:
„Priveo sam curu mladu
Žednu priko vode.”

POBJEDNICA

Duge ljetnje svjetle dane
Jesenje su noćne tame
Pobjedile, zamjenile,
Pa su sada tamne noći
Na vrhuncu svoje moći:
Dvaput duže nego dani!

I tebe je, curo mlada,
Napustila vedra nada,
Nadvladala crna tama,
Tuga, očaj, čemer, čama.

Ta, ne daj se, već se nadaj,
U svom srcu očaj svladaaj.
Ta, mlada si — tvoj je svijet.
Čekaj Božić vedra lica,
Ta, ti si mi Viktorija,
A to znači: Pobjednica!

Imendan ti krši tamu,
Novu snagu daje danu,
Moć noći će morat pasti,
Noć kraćati, a dan rasti.

Imendan ti prekretnica,
A ti si mi Viktorija,
A to znači — Pobjednica.

Čestitam ti imendan...
Živa bila, zdrava bila,
Što želila — to dobila,
To ti želim ja od Boga,
Viktorijo, srca moga.

(1950.)

VOLI JOCU

Topla soba, tiha, mirna
S dva prozora jednokrilna
Sto joj lome svitlom tmine.
Kraj prozora dvi mašine:

Dvi mašine šivačice,
Do mašina divojčice,
Divojčice šiparice,
Dvi buduće krojačice.

Jedno Maca, drugo Joca.
Na astalu štofa, konca ...
Žurno rade dok se vidi,
„Gospodar” do Joce sidi.

Maca šije — Joca para ...
Obje mole „Gospodara”:
„Čitajte nam štogod lipo!”
I Mirica tepa: „... ipo!”

Da ugodi svima trima:
Maci, Joci, maloju Miri —
„Gospodar” po stolu širi
Papire sa pismicama.

Maca šije, Joca para
I slušaju „Gospodara”
Kako čita lipe pisme —
Pa nijedna ni da pisne.

Al' ne tako mala Mira!
Dok „Gospodar” pisme čita,
Poldrug-litna mala Mira
„Gospodara” imitira:

Ruke širi, glavu krivi
Nasmijana, vedra lica —
I guguče ko grlica
Sjajnih oka od ushita:
„A Botata čita, čita ...”

Štivu konac, nasta tajac
Da se čuje kad ko diše.
U to Maca glavu diže
I zapita: „Nema više?”

Rumeni se Joce lice,
Lipu glavu sagla doli
I pogledom samo moli:
„Hajte, hajte... još čitajte!”

„Gospodara” glas se čuje
Tih tihani (dok miluje
Pletenice male Joce):
„To je sve — i nema više!”

Zagleda se mala Mira,
Što „Botata” to sad radi?
Pletenice Joce gladi?!

Gleda Macu — Gleda Jocu,
Pa usklikne: „...oji Ocu!”
„Voli Jocu!”

(1953.)

IVANJSKI KRIJES

Ko ljeti ivanjski krijes
Preda mnom
Izenada
Iskrsla djevojka mlada
I stala

Čelo joj
nebo,
oči
sunce,
kosa
veo kometa.

Nebo se razvedri,
sunce sine,
zimirisa kosa —
jasmina cvijet.

Ona me pogleda,
meni darova
svoj
osmijeh lijep.

Stani, vrijeme, ne leti dalje!
Ovaj trenut vrijedi vječnost,
Bio je prelijep!

(1968.)

EPPOUR SI MUOVE

Bijah usamljeni atom
posred Vasiona, pune praznine,
mrza, mrtvila, tmine, tišine...

U pustoju Vasioni,
gdje nema nikoga živa...
U pustoju Vasioni,
gdje se ništa, al' ništa ne zbiva...

Laž — jer dođe mi ti...

I oko tvoje
na mene svjetlošću sine,
i lice tvoje
osmijehom me svojim milne,
i grlo tvoje
zagrgori glasom srebrnine...

A prst tvoj!
A prst tvoj
pokaza mi mjesto da kraj tebe
kleknem...

Klekoh...

I od tada me zjenice tvoje
zasiplju slapovima svjetla
Prasunca Vasiona...

A osmijeh tvoj
zaranja me u
more radosti pokoljenja,
gdje glas grla tvoga treperi
Simfonijom muzike sfera...

(1969.)

VIR

Snene ptice, snene ljude
Praskozorje iz sna budi.
Sa istoka sunce sine,
Prhnu ptice u visine.

Na livadi blista rosa
I djevojka svilokosa,
Vita stasa, rujna lica,
Dugih, gustih trepavica.

Ispod čela zablistala
Dva jezera od kristala,
Dva blistava oka plava
Dva dragulja od opala.

Do jezera tih dopadoh,
Ko opčinjen tamo stadoh,
Bacih pogled u dubine,
Iz dubine munja sine.

Munja moje srce pali,
U jezera vir me svali.
Žeđam, gorim, vir me vrti
I vrtit će sve do smrti!

(1974.)

BRESKVIN CVIJET

Kako si mlada
i kako lijepa!
Pupolj si
i tvoj je svijet!

Dodji mi u vrt
proljetnog dana
i stani
breskvi kraj grana.

I na tvoj će vrat
živi rubin past
rumeni
rujni breskvin cvijet!

(1974.)

DALJE IL' BLIŽE

Sunce li si,
udalji se — ne sprži me.

Zvijezda li si,
približi se — pozlati me.

Vila li si,
u visine uzvisi me.

Cvijet li si,
miomirom omami me.

Moma li si
roda moga,
zagrlj me — poljubi me!

(1975.)

POLJUPCE SNIVA

Sunčanog proljetnog
dana
s rascvale trešnje
grana
gugutka jedna guguče
siva.

U sjenci cvijeta djevojče
jedno
s dvije polutke jabuke
jedre
poljupce sniva.

ZASTIDI SE ZORA

Sječivom svjetla
sunce istoka
isječe zastor
noćnoga mraka.

Iz tame mora
izroni zora
mokra i gola.

Sunce je gleda
požudna pogleda . . .

Zastidi se zora
Stidnoga prizora
požudna pogleda
sunca strastvena.

Obli je rumen
rujna rumena.

(1977.)

SPAVAŠ LI DRAGA?

Noć je tako blaga,
A vjetrić tako tih.

Spavaš li, draga?

Tiše no sjen sove
Ja noći ove
Pod prozore dođoh ti.

Spavaš li draga?

Prekini san,
Iziđi van
U zagrljaj moj.

I ova noć,
Ta naša noć
Bit će ljepša
No vilinski san.

(1977.)

MIMOZA

leptir leprša
nad mimozom, stidljivim cvijetom
„Noli me tangere - nemoj me taknuti!“
zgrozi
se
mimoza
i - polako zatvori latice svoje
=
Da ti prstom vrst ne taknem
i ti si
potiho povukla ruku svoju
=
I leptir - i ja - produžismo lijet
tražiti
drugi cvijet.

1980.

II.

SVAKA ŠALA DUŠU BLAŽI

U ovom ciklusu
pjesme su poredane
kronološkim redom postanka

NA DOLU

Zelene se dolovi,
Po dolovi volovi.

Slatko pasu sočnu travu
I ne dižu glavu.

Ja ih gledam pa se mislim:
„Blago marvi kad ne misli!”

Travu pase svaka za se,
Ne misli se, ne stara se,
Samo pase...

Dok ja jadim vel'ke jade:
Volim cure mlade!

(1943.)

ZLOBA

Svi mi kažu da sam lud
Da mi zalud
Svaki trud,
Da će propast moja nada
Jer si cura mlada.

I ja znam se misliti,
Sve ja znam to viditi,
Al' mi srce ipak ljubi
Ma šta rekli ljudi.

I popo nam zavidan
Na čošku je
Svaki dan
Pa čoreta — ko s kim šeta.

Šta to njemu smeta?

Ko zlo o nam' govori
Narast će mu rogovi —
U paklu će živ se peći
Ako smi' zlo reći.

(1943.)

DRVENJAČE

„Na papuči drven don,
Baktiš, diko, kao konj,
Pa mi odma' dozna nana
Da ja nisam sama.

Dođi, diko, doveče,
Al' ne budi goveče.
Drvenjače drž' u ruci,
Tiho se dovuci.”

To dočula njena druga
Pa počela da se ruga:
„Baš si, drugo, nesritna,
Imaš momka nespretna,
Ne bih dala po filera
Za tvoga švalera.”

„Drugarice, rugalice,
Ala si mi ohola,
Misliš bit ćeš grofova.
Vrlo voliš da podbadaš,
Zato ćeš da stradaš.”

„Isprid svoga meti praga,
Ne staraj se za mog draga,
Da je kaki — on je moj,
Stoput bolji nego tvoj.
Jer tvoj voli tude žene,
A moj — samo mene.”

(1944.)

POMODARKA

Narasla sam ratnih dana
Podšišana, raščupana,
Al' već držim po dva momka
Ko moderna divojka.

Nosit ću se ko gospoja,
To je živa želja moja.
Imam ruvo što mi godi
Po najnovijoj modi:

Imam bluz' od paučine
I suknjicu od džačine
I za silne svoje pare
Cipelice krpare.

Još ću kupit za Bršanac,
Ma od slame — zlatan lanac
Pa ću ić' u varoš vozom
Da se šetam korzom.

(1944.)

KANKAN PLES

Uš'o u me bes —
Sad će biti zemljotres
Kad počnemo igrati,
Moja babo — ja i ti.

Ala smo ti par —
Ti matora, a ja star,
Pa igramo u tutanj
Ko sikira i ko panj!

Na sve strane krik —
A ja igram kao bik,
Svud se čuje: „Pazi, pazi
Da ti noge ne pogazi!”

I za tili čas
Nesta cura oko nas —
I dok nismo s igrom stali,
I momci se razbižali!

(1944.)

MACIN „VOLIS”

Za macu je ljubav prava
Kad se s mijom poigrava.

S tog' uhvati jednog miša
Da poigra s njim „voliša”.

Oštri nokti, šape male
Miji leđa milovale.

Zacičao mijo mali
Nokti leđa razderali.

Od macina „meka srca”
Svud mijina krvca vrca.

Maci milo — miji muka,
Pa od muke zacijuka:

„Ne bud', maco, tvrda srca,
Svud mi eto krvca vrca.”

Mijo macu milo moli:
„Nemoj, maco, — to me boli.”

Cijukanje maci godi,
Pa i dalje igru vodi.

Čas ga zgrabi, čas ispusti,
Čas podrži i u usti,

Pa miluju miju zubi —
Tako maca miju „ljubi”.

Poljubi ga po sto puta
Pa ga, najzad, i proguta.

— — —

Ne odsudi onda miša
Ako krajči od „voliša”.

(1946.)

RAZMISLJANJA JEDNE BUKVE

Bila sam nekada
Golema šumska bukva mlada.
Svakoj sam zvijeri tada
Davala debela hlada.

A što li sam postala sada?
Istesana, isklesana bukova klada
Drveni kip
U muzeju nekakvog grada.

Pa ipak! U muzej
Kod mene
Danomice mi dolaze i ljudi i žene
Da se ljepoti mojoj dive
I jedno drugom sa ushitom vele
Da nosim lik
Prave gorske vile žive.

A što bi tek onda ushita bilo
Da nisam drvena vila,
Da sam i dalje ostala
Šumska bukva
Kao što sam i prije bila
Dok me ne iznakazi
Čovjek slabo obučen,
Koji zbog mene
Postade čuven
Kada od mene
Istesa gorske vile lik
I koga zbog toga
Sada svi zovu:
Veliki umjetnik.

(1949.)

III

LJUBAV JE BOL ...

*„Rodenje je bol, starost je bol;
bolest je bol; smrt je bol; veza
sa onim, što se ne voli, je bol;
rastanak sa onim, što se voli,
je bol; neispuniti svoju želju
je bol ...”*

(Iz prve besjede Budhe na Benaresu)

U ovom ciklusu
pjesme su složene
kronološkim redom postanka

OLUJA

A što mi se
Sunce moje ispid oka sakrilo?
Vedrim nebom
Do prid minut još je divno svitlilo!

Nad nebom se
Iznenada nadvezao oblak crn,
U srce mi
Teška tuga utisnula oštar trn.

Sa zapada
Hladni vitar tek što je zapirio,
Nad obzorom
Tamni oblak naglo se raširio.

I za časak
Pljušti pljusak, ampa prava —
pravi lom.

Munja sine —
Puće grom!

Milo moje,
Srce moje puknut će mi za tobom!

— — — —

Prohuja oluja
I sunce se opet veselo smije
Ko da oluje ni bilo nije,
A nebo krase divne boje
Šarene duge.

Milo moje!
Od milog pogleda oka tvoga
I osmiha
jednoga
Iz srca moga — nestat će tuga!

(1943.)

LJUBAV

I reče Gospod:
„Nije čovjeku dobro da bude sam!”
I ja to u punoj mjeri osjećam —
Te, tražeći družicu života sebi,
Zaljubih se u djevojku jednu,
Ja mislim — i vjerujem — čednu.

Zbog obilja milja koje obuze srce moje
Potražih društvo djevojaka i momaka
Te raspričah se
Da čista ljubav kako je silna i jaka
Te čini
Da ti svijet cio postane drag i mio.

Pričah
O draži mirisa maloga cvijeta,
O ljepoti ptičijega lijeta,
O suncu, mjesecu, zvijezdama
I hiljadama ljepota
Što ih sama priroda pruža nama
I na kraju
O mom rajju:
O ljubavi mojoj silnoj prema jednoj
Djevojci čednoj.

„Č e d n o j ?!” — rekoše u čudu.

I tad vidjeh kako titra
Podrugljiv, prezriv podsmjeh
Na stotinu zlobnih usti’:
„Z a n e s e n j a k p u s t i !”

A da mi bude posve jasno
Da moderne, suvremene mlade ljude
Jedna takva staromodna, glupa priča
Kako silno vrijeđa —

Prezrivo me pogledavši,
Okrenu mi leđa!

Od udarca okorjelih tih srdaca
Razočaran
Odlučih se čvrsto — jako
Ostaviti zlobne ljude
I to tako
Da ih više ne pogledam —
Ama baš nikako!

Odsad će mi biti prijatelji pravi
Bijeli janjci i
Skakavci na zelenoj travi,
A ljubav ću poklanjati
Pticama u lijetu, pčelama na cvijetu
I rosi na ruži.
Ali, joj!
Srce mi se tad rastuži —
Jer mi duša preko svega i nadalje
Svom silinom žudi
Za najvećim blagom zemlje:

Z a l j u b a v l j u l j u d i !

(1943.)

JESENJI SUTON

Razlila se jesenja tišina nijema
Po cijelome kraju
I tek pokatkada, pri sunčevu smiraju,
Zašušti u gaju
I sa drveća na zemlju padne po koji
Listak žut.

I moj se život — ko lišće u gaju —
Polako bliži svome kraju,
Jer dan mi za danom u nepovrat pada
Ko i moja nada
Da će ikada moja biti ta djevojka mlada
Koja kraj mene
Grabljicama malim marljivo grabi
Prašnjavi put.

I samom se sebi čudim što nijednu drugu
Ne mogu da ljubim
Do li samo nju jedinu koja ljubav moju
Neizmjernu
Ne cijeni u veće, nego li smeće koje
Marljivo zgrće
Grabljicama malim grabeći put.

I na sebe sam ljut —
Zašto je volim kad je sve uzalud!
Zašto onda srce svoje
Punim tugom
I venem za njome ko lišće u jesenji
Suton.

(1944.)

VARAVA NADA

(Misliš li me mrtva žaliti,
požali me za života.)

I život je takav kao vedar dan
Kada je proljetnim suncem obasjan:
Čarobno lijep.
Stotinama ljepota u sebi skriva
Koje, al' vrlo lako, otkriva svako
Ko nije slijep.

I moj je život tekao tako lijepo
Dok se nisam slijepo
Zaljubio u djevojčice mlado.
Oh — ala sam se ja od te ljubavi
Mnogome nad'o.

Pogledom prepunim ljubavi
Pratio sam djevojčice kradom
I zavaravao sebe varavom nadom.

Ali mjesto srca topla — grudi njene
Ispunjava komad kamene stijene,
Hladne, ledene.
To mi srce moje smrtno rani
I postadoh slijep
I ne vidim više da je život lijep.

A kada mi srce moje — zbog nehaja njena
Prestane da živi,
Na nebo će se navući oblaci sivi.
I tada, u smrtni moj čas, zanijemit će
Svaki glas
I niko znati neće
Zašto je svenulo cvijeće,
Zašto su na violini prsle žice,
Pjesme stale,
I u gaju začutale ptice male.

Samo će se ona — možda — sjetiti tada
Za kime to priroda tako jada,
Pa će — možda — i njoj omekšati
To tvrdo srce i poteći potokom —
Preko mrtva mene — suze njene.

Ali tada će već kasno biti suze liti,
Jer me neće probuditi
Niti trube Jerihona,
A kamo li ona!

Zato —
Neka me još živog, a ne mrtvog požali
I zavoli
Pa da mi srce bolu preboli!

(1944.)

CVIJET SRCA

Kliče zloba:

Nastalo je novo doba
Gdje caruje crna zloba,
Gdje ljubavi nema mjesta,
Gdje se svakom lome kosti
Ko prozbori o kreposti.

U to doba

Na mom srcu zadrhtanom
I ljubavlju zagrijanom
Procvao je divan cvijet
Da zadivi divlji svijet.

Ali, na to

Zagrajali zli jezici,
Zapirio studen vjetar,
Na cv'jet pade mrzla rosa
Da pokosi cv'jet ljubavi
i ponosa.

Al' zaludu,

Jer je ljubav rajsko bilje,
Besmrtno mu nježno žilje
Stalno stvara novo cvijeće,
Pobjediti zloba neće.

Pobjediti zloba neće!

(1945.)

JEDNOM SVE MORA PROĆI

I lijepi san u čarobnoj noći
Ne traje vječno, jednom mora proći,
Jer iza noći zora mora doći,
Sa zorom i dan koji razbija san.

Pa tako i iz ljubavnog zanosa
Duša se budi kad postupak grubi
Ohola jezika — ponos joj blati
I ruga se ljubavi koja pati.

Ljubavni moj san tako je dokončan,
Jer ljubavi mojoj nagrada bjehu
Krutost i grubost, nježnosti odsutnost.
Primao sam prezir — poniženja žnjeo,
Trpila mi duša, srce me bolilo
I to sve zato,
Jer sam te volio.

Ti nisi kriva što mi ljubav živa,
Koja sve prašta i miljem pokriva,
Biserni đerdan vrlina ti niže,
Iznad drugih devojaka diže.
Što moja duša takvu ljubav sniva,
Što takva nisi —
Tom nisi ti kriva.

Oh, prosti, prosti ti mojoj ludosti
Što tražih u tebe razboritosti,
Težnju za tihom obiteljskom srećom,
Prezir taštine i sljedbu vrline...
Što moja duša takvu ljubav sniva,
Što takva nisi —
Tom nisi ti kriva.

I ja ne htjedoh vjerovati glasu
Da si obična — ko što su i druge —
I da ti sipaš o meni poruge!
Trpila mi duša, srce bolilo
No bol sam u srcu svom zatomio
I to sve zato
Jer sam te volio.

Ali poruga je budilnik grubi,
Iz ljubavnog zanosa dušu budi,
Nije za druga ko se tako ruga
Ljubavi svetoj, duši zanijetoj.

Zbog toga je morao doći i taj dan
Kada je i moj ljubavni san dokončan,
Jer ni lijepi san u čarobnoj noći
Ne traje vječno — jednom mora proći!

(1946.)

ČOVJEK I ŽENA

Čovjek i žena —
Jedno drugom
Sjena.

Od čovjeka
Sjena bježi —
Kada čovjek
K' sjeni teži.

Okreni ti
Leđa sjeni —
Pa ka suncu
Gredi,

Sjenka tvoja
Vjerno tebe
Na tvom putu
Slijedi.

(1946.)

SLIJEPA LJUBAV

Bio jednom jedan golub bijeli,
Ljubavni ga snovi bili zanijali,
Pa on sanja golubicu bijelu,
Golubicu — pravu ljepoticu.

On ko prati jato golubova,
A draga ga poziva sa krova.
Bijela je i umilno guče —
Njega srce na krov dolje vuče.

Jato leti, a on na krov pade,
Golubicu milovati stade...
Ljubio je, milovao strasno,
S njom zajedno gugutao krasno.

Ali svanu dan — njega minu san
I on žalostan spazi da je sâm.
Kraj njeg nije golubica mala
Koja ga je u snu milovala.

Ljubavna mu čežnja srce grije,
Niti jede, niti vode pije.
Iz sna slika pred okom mu lebdi,
Tražeć dragu, s krova na krov leti.

Leteć tako — spazi izdaleka
Na vrh kuće stoji ptica neka...
Misli golub: „To me draga čeka!”
„Sad ćemo se ljubiti’ dovijeka!”

Već je bio skoro smalaksao
Kad je na krov kraj dragane pao —
Krila širi, dragu ljubiti hrli,
Strasno ljubi i strasno je grli.

Golubane... jadno ti je stanje!
Šta zna vrana šta je milovanje?
Kvrcnu vrana kljunom golubana
Da mu puca od udarca glava.

Kriknu golub, obuze ga strava —
Odu snovi... osta pusta j a v a,
Jer on spazi, prije no što prnu,
Otrcanu v r a n u jednu crnu!

(1946.)

DIVOJAČKI SAN U ZORU

Pod prozorom jorgovani
Procvatani —
A jastuci šlingovani
Uplakani.

Svu noć cura spala nije
Zbog bekrije —
Dolazio davno nije,
Ne voli je.

Svu noć cura proplakala,
Uzdisala,
A prid zoru smalaksala
Pa zaspala.

Na jastuci cura spava,
A ko java
San joj dragog dočarava,
Dovarava.

Usta šapću: „Ja ću poći
Ove noći...
S tobom, dragi, ja ću poći
Ove noći...”

Lipi sanak kratko traje,
Pas zalaje,
Pod prozorom guske graje:
Zora je.

Sa kreveta cura skoči,
Trlja oči —
Dragog traže njene oči,
Snene oči.

U proljiće rano sviće —
Mriši cviće...
San u zori java biće,
Biće sriće!

(1948.)

ZAŠTO ONDA

Znam na javi
Da te neću nikad imat'
I da moja, samo moja,
Nikad nećeš moći biti,
I da neću — nikad neću,
Što bih htio
Ostvariti moju nadu
Da te mladu
U naručju držeći te,
Milujući i grleć' te
Poljupcima svojim žarkim
Svu izljubim.

Zašto onda —
Bi l' mi to znala reći?
Zašto ipak svakog dana
Neprekidno na te mislim
Čekajuć' te kad ćeš doći
Da ti pijem snene oči.
Milujući
Djevičanske tvoje grudi
Tihim šaptom da ti rekнем:
„Moja budi!”

Zašto onda
Svake noći do ponoći,
Od ponoći pa do zore,
Sve dok spavam,
Tebe sanjam
Jastuk u snu gužvajući.

I zašto me svako jutro
Zora rujna kad zarudi
Kad zasanim
Da milujem tvoje grudi,
Iz sna slatkog
Uzaludan uzdah budi.

(1948.)

SEVRESKA VAZA

Dar dobila divojčica
Finu vazu divnih šara
— Oko srca cvitna grana —
Od sevreskog porcelana.

Vatra gori u kaminu,
Raširila svud toplinu.
U blizinu tom kaminu
Stavi cura vazu finu.

Kraj kamina vaza stala,
Od vatre se ugrijala.
Kad je skoro vrila bila,
U nju cura vode lila.

Neiskusna cura mlada:
Vaza vrila — voda hladna.
Ode vaza u komade —
A divojče jadi jade.

—

Krhko je i srce moje
Ko sevreska vaza fina.
Od ljubavi tvoje hladne
Raspast će se u komade.

(1949.)

MRAZ JE PAO

U vrtiću mom zelenom
Cvica šarna pripunom
Ruža jedna rumena.

Tu mi ružu, divnu ružu
Da mi blaži bolnu dušu,
Iz svog vrta dao Bog.

A ja sam joj srce dao,
Milujuć je njigovao
Ko zjenicu oka svog.

A ona me Bogom-dana,
Rascvatana, uzdrhtana
Na svoj način ljubila:

Svakog dana zorom ranom
Sa ljubavlju virnom, pravom
Mirisom me budila.

Ali jednog jutra — jao!
Zorom ranom mraz je pao
Na moj divni perivoj.

Hladnim ledom list pokrio
I latice ofurio
Ruži mojoj rumenoj.

Ružo moja rascvatana,
Što te mrzi zora rana
Da ti mrazom čini zlo?

Što si lipča — to nju jidi,
Od zavisti zora blidi —
Gledeć' divni rumen tvoj.

Pa zato u bisu ljutom
Sa hladnoćom hoće krutom
Da ugasi život tvoj.

Ali neka — neka mrazi,
Svakom mrazu čas prolazi
Kad proliće dolazi.

Proliće će opet doći
Ti ćeš opet cvatat' moći
I budit' me mirisom.

Mraz ti neće moći smetat',
Još divnije ti ćeš cvatat'
Suprot bisu zorinom.

Izgubljeno kad se vrati,
Milije je milovati,
Nego bilo kad.

(1949.)

PTIČICE MOJA MALA

Ptičice moja mala,
Ala si mi ti mio stvor!
Visoke vočke tanane grane
Zelenim lišćem gusto ispreplitane
Tvoj zračni su dom.

I dok s grančice na grančicu
Cvrkućuci skakućeš i slijećeš
Čas te zlatna sunčana zraka
Zlati i grije,
Čas te pak zeleni listak
Lakom sjenkom svojom krije.

Lijep ti je lijet, a cvrknut mio,
I ja sam te — ptičice moja mala —
Zbog cvrkuta tvoga beskrajno zavolio.

Pod drvetom sjedeći —
Svaki tvoj pokret pratio je moj pogled
I ja sam te — ptičice moja mala —
Gledao i gledao u nedogled.

Koliko silno tebe volim —
Ptičice moja mala,
Ti si to dobro znala, dobro osjećala
Pa si — pokatkada — razdragana
Sletivši sa visokih grana,
Kraj glave — na rame mi stala
I na ramenu mome — meni,
Samo meni — cvrkutala.

I ja sam tada — ptičice moja mala,
Sretan bio i uz cvrkut tvoj
S tobom sretne snove snio.

Al' vidješe sreću našu usidjelice neke,
Zlobne babe stare,
Ta strašila prava za ptičice male

I ko crne vrane — te mudre dame
Složno zagraktaše na me:
Kako ja smijem ljubiti ptičice male?
I počeše ljubavi mojoj
Licemjerno da se čude
I u zamjenu za ptičice —
Crne vrane da mi nude.

A ja se plašim njihove crnine
I kljunova što kidaju strvine.
I iz duše — do žile najtanje
Ja mrzim vranje zloguko graktanje.

Da me rastave od mile moje male ptice
Te da mi više nikada ne cvrkuće
Uz lice
I da je spriječe u slobodnome lijetu,
Pочеše zamke da joj pletu.
Da svuda gustu razapinju mrežu,
Da uz drvo psa čuvara vežu.

A dovedoše i buljinu, buljooku sovuljagu,
Svoju dragu — bablju mezimicu
Da ulovi milu svoju malu pticu,
U zamkama zapletenu, nemoćno se lepršajući.

Mrežom, zamkom, psom, buljinom,
Spretnom spletkom
Štono zavidnice vješto oko tebe
Bjehu splele
Tebe su od mene — ptičice moja mala —
Zauvijek otele!

VIKTORIJA REGIJA

Sred šumice borove — jezero smaragdno,
Skroz prozirno do na dno.
Labudića na njem' dva — tek što ih zora izvila
Ponosno su plovila.

Labudica labudiću — ploveć mimogred —
Poklonila svoj pogled
Od kojega planu srce žarkim plamenom
Labudiću malenom.

Nijemo je čekao čas labud bijeli
Da bi se opet sreli.
Čekajuć' je tako da s njom ljubav dijeli,
Prođe vijek cijeli.

Trideset šest hiljada pet stotina dana
Pekla ga je ljuta rana,
Ljuta rana bolna i nada skrhana,
Ljubav neuzvrćena.

Stoto ljeto kad se svrši — u cik zore
Leti labud nad more.
Tu otpjeva divnu pjesmu svoju predsmrtnu
I — srce mu prepuknu!

Tužnom pjesmom uzbibani morski vali
Tijelo mu dočekali,
I od tada se na valovlju novi cvijet nija:
Viktorija Regija!

(1949.)

NERJEŠIVA ZAGONETKA

Dijete moje drago,
Sada —
Kada su nas bjesomučne furije
Za navijeke razdvojile
Pa ti ne mogu živom riječju reći u miru
Sto mi na srcu leži,
Neka ti to reknu bezglasne riječi ove,
Riječi na papiru:

Dijete moje drago — volio sam te!

Tajnu ljubavi, koja me muči i vuče
K vama — djevojkama,
Mladim i lijepim —
S tobom sam htio da riješim.

Sto je ljubav?
Da li plemenita žudnja duše,
Sjedinjena s drugom dušom —
Sa spremnošću da za sreću ljubljenoga bića
I sâm život da se gubi —

Ili
Samo glad za mesom i parenjem,
Zajednički svim zvjerinjem,
N a g o n grubi?

Dijete drago, nerješiva zagonetko moja,
Svijet sanja i pjesama domaja je moja
I u njem
T i — g o s p o j a !

Ko dijete bezazleno
Što zvijezde s neba ručicama skinut kuša,
Za tobom se pružala i moja duša...

Al' ne mogoh dosegnut' te,
Niti u dubine duše tvoje uroniti

I
Ne znam te —
Ko si — što si,
Što li tvoja duša u dubini svojoj nosi?
Al' mila si,
Jer znam — patila si!

Žudnja duše vukla me je k tebi,
A ne nagon divlje zvijeri —
Ta, tigrovi krvožedni živo meso rado love,
A zar se to ljubav zove?!

Takvu ljubav moju prema tebi
Razumjeti nisu mogle
Te nagonске frajle stare
Što su tebe tad skobile
Ko kobile
Kad od vuka ždrijebe brane,
Ritajući se na sve strane
Tobož — od ljubavi moje da te brane.

Ti koljači osjećaja i ljubavi,
Te furije grubih ruku,
Ogrezle u jalu — jadu,
Koje srce samo grubo drobit znadu,
Srca naša — sadističkim uživanjem
Na kasapski stol su vrgli,
Iz utroba drob istrgli
I ko zabrinuti auguri —
Ko Kasandre kćeri
Nad tobom su naricale
I ljubavi našoj — zlu sudbinu proricale.

Zadovoljne mogu biti rušilačkim svojim djelom,
Ranile su dušu moju — zaprljale ponos blatom.

Zlatne niti mojih sanja i pjevanja,
Koje su ti moje pjesme nježno tkale,
Bijesno su rastrgale,
A što si ti u zamjenu dale?

Zar samo divljoj zvijeri, mesožderi
Hrana da si?!

Osramljeni — osamljeni tvoj „Gospodar”
Satrvena srca sad sanjari...

Al' njemu su — ako pati — bar lijepi
Snovi dati —
Ali tebi?

Što mi radiš?
Razbija li kogod duše tvoju čamu,
Il' te s njome ostavljaju samu?

Život, strasti, spletkarenja,
Sve će proći,
Proći ćemo i ti i ja,
Al' glori ja
Što ti moje pjesme tkaju,
Sjati će u punom sjaju
I budućem naraštaju!

(1949.)

I NIŠTA VIŠE?

Zagukala golubica mala
I ponosno okolo sebe pogledala.
Bila je divna!

Imala je čisto bijelo odijelo,
Nožice tanane,
Kljunić crven i malen,
A rep
Širok, lepezast i malo-malo šaren.
Joj, što je bila umilna!

Gugutala golubica, a nije imala para,
Gugutanje njeno
Goluba jednoga začara
I on počeo da joj se udvara.

Svakog joj je dana donosio dara:
Prvog joj je dana donio
Zrno m u h a r a.

Golubica primi dar,
Proguta ga i gukne:
„Hvala!”
Dignuvši glavu malo naviše:
Upita:
„Zar samo to — i ništa više?”

Golub odleti, ponova doleti
I donese joj zrno p r o j e.

Golubica ga umilno dočeka i gukne:
„No — što je, moj golube mio,
Što si mi donio?”

Golub joj pruži p r o j u.
Ona je primi, proguta i gukne:
„Hvala!”
Po tom upita,
Dignuvši glavu malo naviše:
„Zar samo to — i ništa više?”

Golub je odlijetao-dolijetao
I donosio redom dara za svoju golubicu
Zrnevlje razno:
Raž, ječam, zob, kukuruz i pšenicu.
Ona
Darove primala, gutala i gugutala:
„Hvala.”
Po tom uvijek pitala
Dignuvši glavu malo naviše:
„Zar samo to — i ništa više?”
I tada golub ludi
Kad već više nije znao
Što bi joj u dar dao,
Razdere grudi
I izvadi srce svoje živo
Da bi ga golubici svojoj darivao.

Golubica — po navadi —
Primi dar,
Ali ga namah i ispusti iz usti
I razočarano gukne:
Dignuvši glavu naviše:
„Zar samo to — i ništa više?”
I još nadoda:
„Kakav si mi ti to golub
Kad ne znaš pogoditi
Želju svoje golubice,
Već joj donosiš u dar sve samo neke
Trice!

Zastidi se golub...
I dok mu krv iz rane ne isteče,
Uspije da reče:
„Oprosti, golubice, što ti darovah
Sve same trice:
Muhar, proju, raž i ječam,
Zob, kukuruz i pšenicu
I na kraju povrh svega
Još i živo srce svoje
I ništa više!”

— — — —

(Golub nije znao,
Ali ja znam i odat ću vam tajnu:
Golubica je žarko želila imati
jednu palmu,
na koju bi mogla slijetati
kad joj se dosadi
po krovu šetati...)

(1949.)

NIJE SAMO JEDNA ZVIJEZDA

Nije samo jedna zv'jezda
Što na noćnom nebu trepti,
Nit' je samo jedan cv'jetak
Kud' rad meda pčela leti.

Nije samo jedno drvo
Što nas žege sjenkom štiti,
Nit' je samo jedan izvor
S kog ću žedan vode piti.

Al' je samo jedno sunce
Što nam jutrom svjetlom sine,
I samo je jedna draga
Za kojom mi srce gine.

Ona jedna — sjaj svih zv'jezda,
Cv'jet cvjetova cvjetnih gora,
Blaga sjena svih drveta,
Pitka voda svih izvora.

Al, je nebo moje mračno,
Zvijezda na njem ne treperi,
Cvijeće svelo, meda ne da,
Jer me o n a iznevjeri.

Po pustinji vreloj lutam,
Nigdje drvo, izvor jedan,
Iznemogo, smalaksao,
Na pržini mrét ću žedan.

(1950.)

KO LJILJAN ČISTU

Ko ljiljan čistu čuvao sam tebe
U srca moga kristalnoj vazi.
Tada bijah tvoj — a ti moja
I vijenac svjetla od stotinu boja
Pleo sam ti od svjetla sunčanoga.

I divio nam se cijeli svet
I klicao: „Oh, kako je lijep
U kristalnoj vazi bijeli cvijet!”

No, zlobna zmija, što glibom plazi,
Zavidje tebi na kristalnoj vazi,
Podlo te ruši na prašnjavi pod.

Radosna zbog uspjeha podviga tog
Ljigava zmija oprezno plazi
Bescvjetnoj, praznoj vazi,
Rada bi vazu za zmijski log.

Ali, blistava kristalna vaza
Nije legalo za gmizava gmaza.

Hladna jeza
Vazu strese
Kad je zmija
Dotakne se
I u istom
Tome času
U kristalni
Prah se sasu.

Laki lahor
Zapirio
Prah odnio,
I pokrio
U prah zgažen
Bijeli cvijet.

Pa sad opet — kada sunce sine,
Moj cvijete,
Razbijena kristal-vaza tvoja
Opet plete
Tebi vijenac od hiljadu boja.

(1950.)

KASNA SJETVA

Suseljani raž sijali,
Rano njivu uzorali,
Samo moja njiva mala
Neorana, nesijana.

Savjet daju mudri ljudi:
„Posij i ti, lud ne budi.
Raž se sije što ranije,
Bolje rodi, prije zrije.”

Posij'o sam, ali kasno.
Vrijeme je bilo krasno,
I za jedva dvi sedmice
Poviriše prve klice.

Al' na njivu — istog dana
Pade jato crnih vrana.
Ispod zemlje kljunom zrna
Vadi, kopa neman crna.

Prokletnice crne ptice
Pokidaše nježne klice,
Pa još grakću sad sa grana:
„Kasna sjetva, hrana vranâ!”

— — — —

Ljubav sijah u svom srcu
I zavoljeh djevojčicu,
Djevojčicu mladu, krasnu,
Al' u jesen svoju kasnu.

I ona mi ljubav dala,
Srce srcem zagrijala,
Te proklja sjeme sjetve,
Željno živjet' sve do žetve.

Al' dođoše crne ptice
Rednjače, usidjelice
I ljubavi nježne klice
Pokidaše nemilice.

(1950.)

NA OBALI PLAVOG JADRANA

Na obali plavog Jadrana
Na te mislim mila moja dragana,
Dan i noć...
Ej — kamo sriće da si mi i ti
Sa mnom u Dubrovnik mogla doć'.

Da si mi ti sad tu
Pa da sa tobom po moru brodim,
Da te po obali sa sobom
U šetnju vodim...
Po obali — tik do morske vode plave
Da jedno uz drugo prisloniv glave
Zaneseno gledamo bodljikave agave
Kako iz kamena, kršnog gorja,
Između palma, čempresa i borja
Rastu i rastu — do sto ljeta
Bez ijednoga cvijeta.
Onda stoto ljeto u proljeće
Razviju svoje golemo cvijeće,
Veliko, krasno, vanredna čara
Da mu u svijetu neima para!

Da!
Krasnog li cvijeta, al' vječna šteta
Što cvijeće tako krasno
Tek tako kasno,
Tek na koncu svoga vijeka
Od sto ljeta
I to samo jedanputa cvjeta
I onda — gine.

Ej miline —
Da si mi sad tu!
Al' tebe uza se nemam i nemam,
Zato uz obalu s a m se šetam.

U džepu mi dlijeto, čekić i nožić,
A u srcu mome tvoje ime...
Pa između osjeke i plime
U obalne tvrde stijene
Ruke mi dlijetom i čekićem
Tvoje ime dube
Da — kad već ja ne mogu tebe —
Neka bar valovi mora tvoje ime ljube!

A gdje god se između krša ka nebu
Bodljikavo lišće agave diše —
Nožić moj u lišće im tvoje ime riže
Neka ga agava u listu i u srcu svom
Nosi i čuva stotinu leta —
Neka sa njime i procvjeta!

Curo moja mala!
Ti moja biti nećeš nikada,
Ali tvoje ime u srcu mome
Dublje je urezano, nego li u stijeni
Što je more ljubi.
I to samo jedanputa cvjeta
Cvijetom ljubavi prave
I gine ko agave...

(1950.)

TI PROLJEĆE

Ti proljeće — a ja jesen,
Ti u svjetlo — a ja u sjen'
Ti u ljeto — a ja u zimu...
Zajedno u jednu klimu
Kako ćemo onda moći
Mi, združeni, jednom doći?

Budemo li mi združeni,
Ja s proljećem, ti s jeseni,
Tad žar ljeta usamljena
Bit će našem samo sjena!

Ako ljeto zimu grije,
Tad ni zimi — zima nije!
Plašt sniježni hladan nije
Za onoga koga krije

Pod tim plaštem, vani hladnom,
Toplog srca blagim plamom
Grije zima ljubičicu,
Tu proljeća mezimicu.

— — —

Zima ima moć čudesnu:
U svom krilu krije Vesnu.

(1951.)

MALA FLORAMYE

Jedinac u majke bio
Pa se majci razbolio.
Bolno čedo majka dvori —
Čudna boljka čedo mori;

Čas je bodar, vedar, čio,
Dobar, nježan, miran, mio,
A čas ljutit, zao, prgav
Kao panter, ris, lav, udav.

Čas se igra, pjeva, smije
Kao da ni bolan nije,
A čas opet glavu svije
I potokom suze lije.

Brižne majke bolno čedo
I ljekar je već pregledo.
Majku hvata jeza — groza
Čuvši šta je dijagnoza.

Latinski ju ljekar zbori:
„Desiderium amori...”
A kad recept majci dade,
Majka dahne: „Ima l' nade?”

Liječnik joj odgovori:
„To zavisi — ko ga dvori!
Dvore li ga cure mlade —
Ima nade...”

Po odlasku liječnika
Pohodila bolesnika
Dobra srca tetka neka
Pa obeća u dar lijeka:

„Teta će ti donijeti
Kada minu dana tri
Kao lijek živu lutku,
Divnu malu Floramy!”

Tetka ode — bolnik klikne:
„Srećni smo ti, majko, mi!
Ozdravit ću kad dobijem
U dar malu Floramye!”

I tri danka bez prestanka
Odgovarat mora majka
Što je sinak zapitkiva
Dok dar tetke očekiva:

Sin:
„Je li, majko, bit će živa?”

Majka:
„Jeste, sine, živa, mila.”

Sin:
„I lijepa kao vila?”

Majka:
„Jeste, sine, zacijelo!”

Sin:
„A njezino odijelo?”

Majka:
„Bit će plavo i bijelo,
Od najboljeg tankog platna.”

Sin:
„A kosa joj, majko, zlatna?”

Majka:
„Zlatna, meka, duga, krasna,
Spuštat će se do pojasa.”

Sin:
„Oči — kao zvijezde prave?”

Majka:
„Jeste, sine, — krupne, plave...”

Sin:

„I imat će vedro čelo?
Lice bijelo, usta mala,
U ustima biser-zubi...”

Majka:

„I ona će da te ljubi
I tebi će društvo praviti,
Ti ćeš, sine, tad' ozdravit”

Sin:

„Al' će biti divno, majko!
Srećni ćemo biti mi
Kada teta donese mi
U dar malu Floramye.”

No, prodoše dana tri,
Prodoše i triput tri,
Ali teta ne donese
U dar malu Floramye.

To tetkino pomaganje
Osta pusto obećanje,
Bolesniku bolje nije,
Danju — noću suze lije.

Suze lije i vapije
Užarenim usnami:
„Umrijet ću ne date l' mi
Moju malu Floramye!”

(1951.)

SRDO MOJA

Tišina je mrtva, mukla —
Sunce kriju zli oblaci,
Tvoje oči očni kapci,
Ni da pogled baciš na me,
Srdo moja,
Ne srdi se na me!

Pirni, vitre, ma odakle
I razganjaj zle oblake,
Sini, sunce, iza tame —
Srdačno je moli za me:
Srdo moja,
Ne srdi se na me!

Tvoja usta rič ne zbore —
A slavuj do same zore
Pisme piva nepivane,
Pismom moleć tebe za me:
Srdo moja,
Ne srdi se na me!

Okrećeš od mene lice —
A pupoljak i ružice
Sa tanane zelen-grane
Milmirisom mole za me:
Srdo moja,
Ne srdi se na me!

Ne daš taknut tvoju kosu —
A vidiš li jutrom rosu
Kako kvasi jorgovane?
To tad rosa plače za me:
Srdo moja,
Ne srdi se na me!

Nećeš više moje dare —
A gle, leptir svoje šare,
Na ruke ti pavši same
U dar daje, moleć' za me:
Srdo moja,
Ne srdi se na me!

Nasmij oko, pogledaj me!
Sunce jarko, slavuj ptica,
Leptir, rosa i ružica
Srdačno te mole za me:
Srce moje,
Ne srdi se na me!

(1953.)

PRKOSNO PITAIŠ

Pitaiš me
zašto stalno dolazim amo.
Ta, mi to oboje
i bez riječi dobro znamo.
Pa zašto onda,
ludice moja mala,
da ti to i kažem.

Vidiš

stisnutih usi' steg'o sam zube
da nam ne bi
— ko negda trube Jerihona —
glasi grla moga zdrobili zidine
zračnih kula mojih i tvojih sanja.

Pa ipak prkosno ponovo
i ponovo
i opet me pitaš
zašto stalno dolazim amo.

Pa, hajde onda, Evina kćeri,
kojoj nijedno veto
nije sveto,
da ti pričam tri kratke gatke:

Da je Sizif svoj kamen
uza strmen
nebu pod oblake nijemo dogur'o,
učvrstiv ga povrh gore —
ugled'o bi rajske dvore.

Da nije Tantal,
žedan, do grla u vodi,
sagibao glavu željan vode piti;
da nije
gladan — za granama nad glavama —
pružao ruke jabuke brati,
mogao je mnogo manje da pati!

Da se Planinar
sniježnome vrhu samo nijemo divio,
da nije
glasnim usklikom radosti
pokret-silom oživio
labilnu lavinu —
ne bi se pod njom survao niz planinu!

Neću ti reći zašto stalno dolazim amo!
Neću sudbinu
Sizifa, Tantala i Planinara!
Bit ću samo
suzdržljivi, nijemi gledalac
tvoga čara!

(1965.)

LASTA

Odletit ćeš mi, odletiti,
Lasto moja mila,
Odletit' kao da ovdje nikada
Nisi ni bila.

I više te vidjeti neću nikada
Okom živim
Da se dražesti, mladosti tvojoj
Nezasito divim.

Odsad' ću samo
Kao kroz kaos magle i mrena
Minulih vremena
Gledati okom uspomena
Prazninu pustu na mjestu
Gdje si mi ti nekada bila.

I dok ja tako
Zjenice svoje zaman zamaram
Prizorom prznoga gnjiježda,
Zlatno će zvono osjećaja
U srcu mome zvoniti
Muklim zvukom rekvijema:

„Nje tu više nema i nema!”

(1965.)

ZAŠTO SKRIVAŠ SRCE SVOJE

Pitam te:
Zašto skrivaš srce svoje toplo
U frižider sjevernog pola
Podno ledenoga brijega?

Zašto zaogrćeš mladu sebe
Mrzlim plaštom
Iskričavog snijega?

Znam — reći ćeš mi:
„Želim živjeti čista
U odijelu sniježno-bijelu
Sub speciem aeternitatis
Ovjenčana
Oreolom Aurore Borealis.”

Kistom mašte život slikan
Slikarsko je remek-djelo:
Slika krasna kao san.

Ali, da li znadeš ti
Da ti time samo mučiš
To nedužno srce svoje,
Koje
Ispod iskričavog snijega,
Podno ledenoga brijega
Grmljavinom gejzira ljubavi
Žudi
Za topline ljudskih grudi.

Vidio sam to
Kada je jednom —
Jedna potuberanca
Sunca srca moga
Zasijala u zjenici oka tvoga
Plamom svjetla polarnoga!

(1966.)

BEZIMENA

Alfa

Beta

Gamma

Delta ... ?

Ili — možda — Omega ... ?

Između alfe i omega
Koje slovo da biram?
To ne znam!

Momo mlada,
Svakog dana ja te sretam
I presretam
I presretan ja te gledam,
Al' me boli
Što nikako još ne znam
Koje i me da ti dam?!

Jesi l' Ana,
Bella,
Divna,
Ella,
Fiorela — Gracija?
Ili — možda — Lucija?

Ta, reci mi već i me jedno
Kojim da te oslovim.

Bez imena, djevo draga,
Kako da te zavolim?
U sjećanju mili lik tvoj
Kako li da ponovim?

Bez imena kakvoga,
Bez i m e n k o ,
Kako da te dozivam?
To ne znam!

(1966.)

KOMETA

Sinula zvijezda nova
Na nebu mom.
Jezgro joj plamti
Iskričavo-vatrenim
Plamenom.

Zato
K njoj...! U svemir
Do plamenih planeta
Nosi me želja mojih,
Nadzvučna raketo!

Stoj, zvijezdo — pričekaj!
Zajedno s tobom
Vječno kružiti
Želim i ja!

Elipsa Radosti
I Ljubavi
S fokusa dva
Bit će naša putanja.

Susret —
Razočarenje —
Razlaz...!

Vidjeh:
Ti nisi zvijezda
Plamenog jezgra,
Ti si samo svemirska
L e d e n a kometa...

Ti
Mjesto radosti zračiš mi bola...
E — onda
Jedno od drugoga bježmo
Što dalje
Putanjom h i p e r b o l a !

(1966.)

HVALA TI ZA POGLED

Hvala ti za pogled
Poklonjen mi
Mimogred.

Hvala ti za pogled
Taj
Meko — plav
Kroz kristale leda
Zračn
Čist
Ko sunca suze sjaj.

Nek ti hvala i opet
Za taj pogled
Protivljenju —
Nehtijenju
Tvom
Otet,
Iskrom rođen, iskrom mret!

(1966.)

MALI OGLAS

Halo — halo! Čujte me svi!
Sve agencije — redakcije
svih mogućnih oglasnih zavoda,
radija, televizija, novina —
dnevnika, tjednika, mjesečnika,
magazina, revija!

Molim vas:
Hitno — najhitnije — uvrstite
Kod vas
Ovaj moj
Mali oglas:

„Danas
nepažnjom
izgubljeno je jedno ljubavi željno
ž i v o s r c e !”

Javite to odmah
putem satelita „Rana ptica”
— urbi et orbi —
svakome i svima
na s v i m j e z i c i m a .

Nagradu nalazaču nudim
u konvertabilnoj valuti:
u dolarima, francima, markama,
engleskoj funti...
ili po želji,
u zvečecoj moneti
od žeženo-suvog zlata
od 24 karata...

To će srce lako poznati svako
Po ovome osobenom znaku:
Maleno je
i rado se skriva u malenu
djevojačku šaku,
ali ga je ipak lako naći
čak i u mrtvo-mrklom mraku,
jer zrači zracima azurno-plavim
vrlo intenzivno...

Kuca, kuca... krvavo živo...
kuca i zrači...
Kuca jače no svi Gajger brojači,
a u sebi skriva, grčevito skriva
dva o k a ž i v a ,
dva o k a p l a v a ...

Još je u njemu
i lik jedne djevojke čedne
čija je glava
okvir — etui
za ta dva oka,
za ta dva oka čudesno plava!

Pošteni nalazač
neka to srce odmah prati
na adresu:
„Klinika snova”
gdje četa ljekara — sova
transfuzijom iluzija
uzalud pokušava
da spašava čovjeka
čija duša grca
što osta bez srca,
bez srca u kom su dva oka plava,
dva oka plava — čudesno plava...!

Nađe li mi pak srce
Ona djevojka mlada
čija su ta dva oka plava,
ta dva oka — čudesno plava —
neka uz nagradne novce
i nađeno srce moje
zadrži za sebe,
samo
neka ga stavi uza srce svoje
da ne ozebe!

(1967.)

EKRAN PODSVIJESTI

Torpedo sutona potopi svjetla brod
i u more tame potonu dan.
Noć je ...
Svjetlo svijesti mi čami u tami
i ja tonem u san.
U snu, kao i na javi
ja vječno lutam sâm ...

Gdje sam? Koje li je ovo mjesto?
Ne znam ...
Selo li je — grad li je?
Nepoznat mi predio.
Iz kuća kraj mene narodne pjesme
trešti radio.
Ulica jedna ...
al' duga i široka.
U nju sa boka, sa boka lijeva
uža se ulica ulijeva,
a daleko naprijed u nedogled
redaju se naizmjenice
vrt pa kućice ... vrt pa kućice ...

Na uglu ulice glavne i one sa boka —
vrt —
kraj vrta — djevojka,
ah, kakva djevojka,
vitka, visoka,
čvrsta,
al' laka i gipka ... i mlada ...
mlada ko rosa.
Nema joj više od šesnaest,
al' da je lijepa — e, to pa jest!

Na njoj je lepršavo bijelo odijelo,
a lice, a čelo
i tijelo cijelo obavijeno u eterično,
magično-meko, mliječno-bijelo
mat-svjetlo.

Blještave zrake sunca tanana zavjesa
lakoga oblaka krili, upija i blaži,
a djevojke glava, kroz dva oka plava,
neizrecivo meko svjetlo isijava.

Zadivljen ljepotom djevojke
usporih korake,
čas po čas popostanem —
obazrivo se obzirem,
žao mi je dalje da idem,
ljepotu djevojke, ko spužva vodu,
pijem i pijem ...

Iz bočne uličice dvije šiparice ...
zbuniše me ... Ko su te dvije?
Njene drugarice? Možda ...
Slične su joj: mlade su, lijepe su,
svježije i čiste,
al' nisu iste! Nisu ko ona!

Zora je ...
Sunce iz tame noći izranja ...
I ja se budim iz sanja,
svjetlo dana djevojku iz sanja
u maglu rasplinjava
i ona tone u p o d s v i j e s t.
Ah — tako dakle?!
To bijaše samo s a n ?!

Al' ipak sam radostan,
jer p o d s v i j e s t mi
još jednako zrači
na svijesti mi e k r a n
magičnu svjetlost djevojke iz sanja.
Danas ću ipak imati d i v a n d a n !

(1970.)

PAPIRA NEMAM

Od vremena davna —
od odavna davna,
otkako mi ti odavde otide,
otkad te moje oči ne vide,
očajno sam sâm.

A od tada — ko nekada,
ko i sada
pod poklopcem plavoga neba
poljanom pustom
potišten lutam potpuno sâm.

Ali, da li —
da li sam baš tako beznadno sâm?
U to ni sâm sasma siguran nisam,
jer sav sam u pjesmi,
a pjesma je u meni
i u pjesmi —
Ti!

Eto toliko — i samo toliko
mogao sam ti napisati
na prostoju poštanskoj karti,
jer papira za pisma nemam —
a pošta neka ti to pošteno dostavi.

Pisao bih ti i mnogo više,
ali na karti
nema mesta ni mrve više.

No, za sada —
neka ti bude dosta i karta ova
dok mi se ne pruži zgoda nova
da dođem do malo — malo papira
ma bilo koliko
koliko da pokrije jedno oko,
ma samo toliko
da bih na njemu napisat' ti mog'o:
Volim te mnogo!
(1971.)

JA NISAM FENIKS PTICA

Zar te čudi što si
mjesto plama ljubavnoga
u oku mi tek pepela siva srela?!

Zar si zamišljala
da je ljubav moja
feniks ptica
plamom sagorjela,
te da će ti
iz pepela podmlađena
u zagrljaj poletjeti?!

Zar si zamislila da si
iz plemena Parsi — Persijanka
što čuvaju plamen vječne vatre
koja se ne gasi?!

Zar ne vidiš da u svijetu
što postane, i okonča,
što dolazi, to prolazi,
što se rađa i umire.

Jednom cvijet cvjeta i miriše,
po tom vene
i ne cvjeta,
nit' miriše ikad više!

Jednom munja silno sine,
snažno grune
i zagrmí u oluji,
po tom — samo tihom
sakrivenom strujom struji.

Jednom ljubav
kao oganj snažno plamti
vatrom živom,
po tom splasne i ugasne
u pepelu sivom.

(1971.)

ZDROBILO SE SRCE MOJE

Bilo doba teške tame,
mrzle tmine.
Svit živio bez svitlosti
i topline.

Želja mnoštva — sila moćna
nebo pali,
Sunce sine — i žestina
prži, pali.

Nema mrza, nema tmine.
Svit uzdiše:
Ima svitla i topline,
Al' priviše!

Da nam opet malo hlada,
blage tmine.
Neka sunca, al' da vlada
bez žeštine!

Od silnih se želja zemlja
zatvorila.
Jednom tamu, drugom svitla
donosila.

Polu sunca zdrobilo se
u mrvice.
Te mrvice nebo krase
ko zvizdice.

Noćno nebo osvitluju
bez žestine.
S njima skupa — blaga svitlost
misečine.

Moj mi misec okrenio
tamnu stranu
Da ne primi ljubav moju
osunčanu.

S tog mi srce — ko i sunce —
smrvilo se
U pisama biser-zrna
zdrobilo se!

(1972.)

FATA MORGANA

Prvi dani mladosti mi u oblaku
I d e a l a odabraše sebi pute
Mjesto na tlu zbilje čvrste, krute.

Nitima sanja, sjajem zvijezda
Biserja srca
Vjenčanicu bijelu duša mi tkala
Tražeć' djevojku kojoj bi je dala.

Birajući nevjestu, idući k sjeveru,
Sretih bezbroj divnih djevojaka:
No, haljina bijela jednoj velika
Drugo pak mala, preduga il' kratka.

Haljina krasna, al' joj je mana
Što od niti sanja bijaše tkana
Što ne bijaše vjenčаница stvarna,
Nego samo pusta
F a t a m o r g a n a.

Na sjeveru hladnu zbog puta duga
Dušu mi ispuni i sjeta i tuga,
Tražeć nevjestu krenuh put juga.

Na jugu, u Sahari suhoj, vreloj, pustoj
Tek po negdje gdje-koja oaza
Na domaku pješćanih karavanskih staza

Ne vidjeh nevjestu ni u noćnom mraku,
Ni po danu i suncu žarku,
Tek po vrelu zraku
Pokaza ih u pol bijela dana varljiva
Fata morgana.

Ne nađoh djevojku za halju prikladnu
Ni na vrelu jugu — ni na sjeveru hladnu,
Iz srca izbrisah zaludu nadu
Tražiti je po istoku il' zapadu.

Saznah krutu zbilju da je sanjaru
Sudbina dana
Da mu sanjana djevojka bude samo tlapnja —
Varava fata morgana!

(1978.)

GDJE JE SREĆA?

Ona: „Kuda me vodiš?”

On: „Bliže ka nebu,
Suncu
U oblake —
Dalje od nizine
U planine
Na vrh Himalaje.”

Ona: „Zašto?”

On: „Sresti sreću:
Lijepa si ko lotos,
Mlada ko rosa,
Gipka ko zmija,
Mudra ko lija,
A osmijeh ti
Carolija.”

Ona: „Šta ću ti tamo?”

On: „Da te gledam,
Da ti pjesme pjevam.
Srce mi citra,
Ti dirka.
Takni ga i titra
I ljepoti tvojoj
Pjesma sipa roj,
Slušaj im zvuk.”

Ona: „Sami nas dvoje?”

On: „Tako je!
Lijepo nam ovdje
Daleko od zlobe,
Kala i zla,
Vječno sretni
T i i j a !”

Ona: „Ti možda — ali ja ne

Jeza me hladne praznine,
Visina svijest mi muti.
Postoje i drugi puti
Za sreću. — Vodi me!”

On: „Kuda da te vodim?”

Ona: „U nizinu dolje,
Tamo mi bolje.
Blizu smo Bogu,
Lagati ne mogu
Ko se digne na ovu visinu,
Ispovijeda istinu.

Ovdje mi zlo — tvrdo mi tlo,
Pod petom vrh kamena
Siva stijena ledena,
A glava u oblacima.
Između zemlje i neba
Razapeta duša
Dok diše, ne može na više,
A tijelo ne bi da mre!

Reinkarnacija sam
Bezbrojnih predaka,
A njihovi geni
Žive u meni:
Lotosa ljepota,
Mladost rose,
Bambusa stas,
Zmije gipkost,
Lije lukavost

I karma predaka
Koja ne želi pjesama,
Zrnca biserja.
Sreće u oblacima za mene neima.
Tamo dolje lijepa sam mnogima!"

On: „A šta ću ti tamo ja?"

Ona: „Tvoja me pjesma uvis vuče.
Bez tebe u kal bih pala
Zacijelo.
Volim ti dušu — al' drugih
Tijelo."

On Ona: „Gdje je sreća?"

On: „Tijela strasti su slasne,
No, ne trajne.
Ti ćeš, možda, biti sretna,
Ali ja ne!"

(1974.)

SIĆANJE NA VRIMENA DAVNA

Kato... Kato!

Ti — latice lipa ružice rujne,
Ti — trišnjo rana, roso jutarnja,
Ti — lepršavo luče mojih sanja,
Sićaš li se onoga dana
iz vrimena davna?

Bilo je kolo i baš čas odmora.
Glazba stala, ne svira.
Od igre zajapurena lica rumena
stojala si kraj prozora otvorena
meni sučelice,
a ja sa ulice
gledao sam to tvoje rumeno lice.

Dlanovima na dasci prozorskog okvira
deset prstiju ti poredani ko dirke
glasovira.

I nisam ti morao pisme pivati,
I nisam te morao ponizno moliti
da bih saznao šta znači voliti.

Melodije ljubavi željni mi prsti
dirnuše te dirke živa glasovira...
Zadrhtaše žice glasnice grla tvoga
melodijom maglena šapata
uzdahom me moliti:

„Nemojte me dirati,
jer ću vas zavoliti!”

Ko od udarca palice proroka Mojsije
što šiknu
žuđena voda iz Sinajskog kamena suvoga
zažuboriše
potoci pjesama ljubavi iz srca moga
od uzdaha toga.

Ali jao ... tek prvi prvijenci pjesama
mogli su biti za tebe — a sve druge
i to mnoge druge —
morale su biti za druge!

Ti si otišla, ja samovao, pisme pisao,
sanjario ...

Godine minule ...
rasplinule sve moje sanje
i ostalo samo sićanje
na vremena davna
i jedno pitanje:

Kako li je sve to moglo drukčije proći
da ti nisi morala uskoro za drugoga poći!

(1978.)

(Posvećeno Kati Skenderović)

NEZASIT

Nisam jadan kad sam gladan,
Nit' bijedan kad sam žedan.

Lako naći što ću jesti,
A još lakše što ću piti:

Komad kruha
Glad utaži,
Čaša vode
Žeđ ublaži.
Pa sam miran — sit!

Al' gledati mlada lica
Djevojaka, djevojčica,
Biser-zube,
Usne rujne,
Kovrdžice kose plave
Oko čela, vrata, glave.

Te ljepote — nikad sit!
Ma, okružen svime time,
Sred obilja svega toga
Ostarit ću,
Umrijet ću
Jadan, bijedan, gladan, žedan,
N e z a s i t !

IV

TAVANKUT — SELO MOJE MILO

U ovom ciklusu
pjesme su poredane
kronološkim redom postanka

POPLAVA

Tavankut mi selo milo
Svud se vodom zalilo.

I dok vlaga
Kuće ruši,
Meni tuga
Srce suši.

Razlika se voda širom,
Ne mož' putem proći.

Oko kuća
Svud je blato,
Pa ti zato
Zlato-Kato

Ja ne mogu doći!

(1941.)

RATNI USKRS

Rascvatano voće — cviće,
A po cviću snig proliće.

Mlada curo,
rosno cviće,
polivat' te
niko neće!

Momci pate po bojištu,
Razasuti na sto strana.

A nad curom
zaplakat će
divojačka
n a n a :

„Curo moja — rano moja,
Suzom polivana!”

(1941.)

KAŽU DA JE

Kažu da je bogata
Amerika velika...
Na čast svitu Amerika,
Za nju mene nije briga,
Jer je meni bogatija
Mila moja šokadija
Otkuda smo i nas dvoje
Ja i lane moje.

(1944.)

NAŠA NOŠNJA

Na curici suknja plava
I šarena kecelja,
A u licu nasmijana —
Toliko je vesela.

Na glavu je svilu pravu
Povezala s mrske tri,
Na nožice nataknila
Par papuča rozani’

Još da joj je na rameni’
Teška rojtoš marama
Da pridnjači lipom nošnjom
Velegradskim damama.

Bunjevačka divojačka
Narodna odila
Još od vika širom svita
Najlipša su bila.

(1944.)

PASTIRICE

Pastirice curičice
Igrale se s janjci'
Kroz kosu im prosuli se
Sunca zlatni traci.

Po poljani zelen-travom
Odu ovce pásom —
Cure male zapivale
Anđeoskim glasom:

„Daruj, Bože, našem stadu
Vikom sočne trave,
A mi mlade da rastemo
K'o divojke prave.”

Pastirice, janjci moji,
Ala ste mi drage,
Bunjevačkog roda što ste
Pitome i blage.

(1944.)

JUTRO NA SALAŠU

Priko njiva zelenih
Pružio se prašnjav put —
Svud je mirno, svud je tiho,
Nigdi nije glasa čut'.

Na kućama crven crip,
U kućama spava svit,
Ali eto zora rudi
Na pos'o ih budi.

Prva je na nogama
Divojčica mlađana,
Škripi đeram, sjaji kana,
Vodu vuče Ana.

(1946.)

IDILA SA SELA

Red salaša — kuće bile
Duž puta se razmistile,
Priko puta
Slama žuta.

Pet kamara u dva reda,
A šesta je izvan reda
Do pašnjaka
Međa jaka.

Kraj kamara žene stale
U nebo se zagledale,
Sve miriše,
Biće kiše.

U visinu kobac prn'o
Kvočka kvoči — našla zrno,
A pilići
ći... ċi... ċi... ċi...

Pade kobac odozgora
Zgrabi pile iz čopora,
Kvočka kriče:
„Razbojniče!”

— — — —

Na pašnjaku pase stado,
Pastirče ga čuva mlado,
Upro rame
Ukraj slame.

Do pastira pastirica,
Mlada Ruža rujna lica,
Vatra živa
Izaziva.

Momku slamkom naumice
Zadirkiva nausnice,
Nema mira
Za pastira.

Vatra slamu lako pali,
Pastir planu — kraj je šali:
Ljubi lice
Pasitrice.

U tom spazi Ruže nanu,
Iznenada gdi mu banu
Te mu viče:
„Razbojniče!”

(1949.)

PROCVATALA ZOVA

(Kraljička pisma)

Procvatala zova,
Procvatala zova — Ljeljo!
Na prvi dan D'ova,
Na prvi dan D'ova — Ljeljo!
Nakitila grane,
Nakitila grane — Ljeljo!
Prije zore rane,
Prije zore rane — Ljeljo!
Lipim bilim cvitom,
Lipim bilim cvitom — Ljeljo!
I budi mirisom,
I budi mirisom — Ljeljo!
Bunjevačku nanu,
Bunjevačku nanu — Ljeljo!
Ustaj, ustaj nane,
Ustaj, ustaj nane — Ljeljo!
Lomi moje grane,
Lomi moje grane — Ljeljo!
Kiti s njima dvore,
Kiti s njima dvore — Ljeljo!
Striju i prozore
Striju i prozore — Ljeljo!
Da ne gine, nane,
Da ne gine, nane — Ljeljo!
Običaj nam stari,
Običaj nam stari — Ljeljo!
Budi momke, nane,
Budi momke, nane — Ljeljo!
Momke i divojke,
Momke i divojke — Ljeljo!
Da umiju lice,
Da umiju lice — Ljeljo!
Da vide kraljice,
Da vide kraljice — Ljeljo!

(1960.)

GUPČEVA LIPA

Za proslavu dvadesete godišnjice
Hrvatskog kulturnog društva
„Matija Gubec”
u
Tavankutu

Tavankute, s e l o m i l o ,
Na pisku si gnjizdo svilo.
Groblja čuvač ti prastara
Praslavena i Avara.

Kralj-Alberta pismo tvrdi
Da si i g r a d bio tvrdi
Srid stolića petnaestoga,
Al' te zgazi turska noga.

Iznova te ljudi grade,
Imaš voćke, vinograde,
Suma, njiva, trske, trave
Kraj Krivaje vode plave.

U proliću sav u cviću,
A u jesen pun si roda.
Litnji znoj te k zimi vodi,
A tvoj „Gubec” k rasonodi.

\\
Za minulih dvadest lita
Razgranata „Gupca” lipa
Kulture ti cvata cvitom,
Šireć' miris cilim svitom.

(1966.)

TAVANKUTE, SELO MILO

Tavankute, s e l o m i l o,
Na pisku si gnjizdo svilo,
Groblja čuvaš ti prastara
Praslavena i Avara.

Kralj Alberta pismo tvrdi
Da si i g r a d bio tvrdi
Srid stolića petnaestoga,
Al' te zgazi turska noga.

Iznova te ljudi grade,
Imaš vočke, vinograde,
Šuma, njiva, trske, trave
Kraj Krivaje vode plave.

U proliću sav u cviću,
A u jesen pun si roda.
Litnji znoj te k zimi vodi,
A blagdani — rasonodi.

Na mlađima svit ostaje —
To istina prastara je.
Vikovima bilo tako —
Sad nastade naopako.

U vrimenta ova nova
Roj kćeri ti i sinova
Leti širom cilim svitom
Za zaradom i profitom.

Tavankute, s e l o m i l o,
Je l' ti srcu teško bilo
Što te mladi napuštaju,
Na starcima ostavljaju!

(1979.)

PJEVAJTE PTICE

Na drveću oko kuće
Vrabaca je jato malo
Zagrajalo — zadžakalo,
Pa cvrkuće i cvrkuće
Povrh kuće.

Kvočka kvrči, pile trči,
Guske gaću, koke kokodaću,
A na travi do bunara
Mijauće malo maće.
Pod strijehu lasta leti,
Pijetao na plot sleti,
Zažmurio — kukuriče,
Pravi graju,
U daljini čuvarkuće
Psi zalaju.

A sjenica, šaren-ptica
Ispod grmlja, šiblja
Kljunić diže, širom zine
Pa zapjeva . . .
Nad jablanom, u visini
Lebdi ševa.

Vrapci, kvočke, koke, guske,
Pijet'o, pseto, lastavice
I sjenice šaren-ptice,
Svi vi glasom grla svoga
Proslavljate vječnog Boga!

Vi molite kad pjevate —
A psovati vi ne znate —
Ko što čine kao ljudi
Braća ljudi.

Pas ne psuje, samo laje,
Al' ne kune!
On čovjeka silno ljubi,
U zlu, dobru s njim druguje,
Raduje se il' tuguje . . .
Služeći mu — Boga štuje!

A ti, ptico lastavico,
I sjenico šarenico,
Koja pjevaš s puni' grudi
Prema meni dobra budi:

Pomoli se pjesmom svojom
Mjesto mene i za mene —
Stvoritelju Višnjem Bogu,
Jer ja tako — iz sveg srca,
Kako ti znaš moliti se —
Ne umijem i ne mogu!

(1969.)

KOME TO PJEVA TAVANKUTSKI TETRIJEB?

Sa sjevera
bagrem — šuma,
a sa juga
željeznice čelik-pruga,
dok sa druge strane dvije,
sa istoka i zapada
dolovi su Čika i Krivaje
obgrlili, opkolili
vinograde i voćnjake
presjecane putem
uzduž i popreko.
Tu je jezgro — tu je srce
sela Tavankuta.
Bagrem — šuma
pčele hrani,
a dolovi i trstici
divlje plovke i lisice
kriju.

Na vočkama
sitne ptice i grlice
gnijezdo viju,
iz šipražja
fazan-koke i mužjaci
plaho pr'nu,
na njivama

prepelice, jarebice
nadaju se zrnu;
sa proplanka
zeka juri, propinje se,
uhom striže,
a u zrak se pod oblake
gratkajućih crnih vrana
jato diže...

— — — —

Proljeće je... doba ljubavi...
Laki lahor
mirijade rascvjetalih cvjetova
miris širi ubavi...

— — — —

I tu
u tom Tavankutu
u zabitom jednom kutu,
gdje ni žive ljudske duše,
ni susjeda nije,
nepoznata ptica, tetrijeb jedan
na zemlji je,
ne traži hranu, ne pije rosu,
nego pjeva
u pjanu zanosu
čežnjivu pjesmu srca svoga —
pjesmu ljubavi!

To već znaju svi —
i stari i mladi —
pa čak i djeca —
da je doba sentimentalnih
ljubavnih pjesama i romantike —
davno prošlo...
Da ta takozvana l j u b a v
nema ni tajni, ni čari,
jer ona tek to znači da se pol
sa polom pari.
Što sada u poeziju spada
i umjetnost jest,
to je — padavičarskim pokretima praćeni,
urlani besmisleni tekst.
E, pa zato se i okupila
okolo ove čudne ptice gomila ljudi
da joj se grohotom nasmije u lice,
pitajući jedan drugog —
krsteći se od čuda:
„Kome li to pjeva romantično —
ljubavne pjesme ptica ova luda?!”

(1970.)

V.

HRVATSKE LEGENDE

U ovom ciklusu
pjesme su poredane
kronološkim redom postanka

GRGUR NINSKI

Ja
rab Božiji — Grgur,
biskup u kraljevskom Ninu
slavu Tvoju glagolju
i Tebe molju
u hramu hrvatskog Nina:
Stiti nam riči naše
od nasrta Latina ...

Jer
olovni oblaci olujni,
tmasti i tmurni,
i valovi burni valjaju se
povrh mora Jadranskoga
sa Zapada latinskoga ...

I kao da duh zao
paklom munja nebo para,
grmljavinom groma
gromko progovara:

„Nosim poruku iz Rima
krštenima — poganima,
Hrvatima:
Samo jezik latinski
Boga hvali istinski!”

A nebom Hrvata galeba jata
krikom kruže
i svojim Ti glasom služe.
Iz visina
oštar im odjekuje krik
i zvuči ko riči
Evandelja Tvoga:

„... i s v a k i će jezik
hvaliti Boga ...!”

— — — —

Hvala ti, Grgure, biskupe,
oče,
branioče naše riči.
Tebi se divi — Tobom se diči
i pisme ti piva
posli deset stotina godina
daleki potomak hrabrih Hravta,
doseljenih iz domaka
mora Jadranskoga,
naseljenih
na dnu nestaloga
mora Panonskoga!

(1974.)

ZEMLJA PRADJEDOVA

Sjeverno Karpata,
Južno od Baltika
Bijela
Hrvatska —
i plodna i ravna,
I škrti i sparna,
I suha i močvarna.

Tu bijaše
I štit domaje:
Grad Hrvat,
Krakov sada zvan,
Nemilo napadan
U vremena stara
Od Skita, Gota,
Huna i Avara.

Pun grad puka
Bratstva Kluka,
Radnih i marnih
Ko pčele i mravi—

Majstora kovača
Koplja i mača.
Strijele i luka.

I brat Hrvata,
čelnik čeličnog puka
Hrvača — mačevača,
Kopljanika,
Strijelaca sa luka.

I brat Lovel,
Bratstvom brojno jači,
A svi lovci vrli
Riba, ptica — i divljači.

Brat Kosenac
Bratstva vezuje vijenac
Koji kose i srpove nose.
Ralom zemlju rahle,
Žito žanju i livade kose.

Brat peti je Muhlo
Čije bratstvo vrlo
Žrvnjem mrvli žito,
Raž, proso i heljdu
U sipko mlivo.

A sestre dvije:
Tuga i Buga,
S njima sestra mnoga druga,
Roda srodna —
Od sitnog mliva toga
Pecivo će peći
Za družinu svoju:
Kruh, lepinju,
Pogaču i proju.

(1974.)

SEOBA IZ ZEMLJE PRADJEDOVA

Plemena Hrvata i četiri brata
Selit' su spremna preko Karpata,
Siti već rata u borbi sa hordi'
Skita, Gota, Huna i Avara,
Zlih susjeda, gorih gospodara.

Čudni ti narodi — živeći u hordi,
Rad preziru — r a t cijene,
Plod tuđeg rada rado plijene.
Susjed im biti zla ti je kob.
U ratu stalno — ko protivnik,
Il' saveznik, ili r o b !

Sred proljeća šestoga stoljeća
San usnile sele dvije
Tuga i Buga:
Zamamni zov s toploga juga —
Pjev sirena iz morskih pjena Adrije
I klik vile s gore Velebita:

„Dođite — zemlju ovu zauzmite!
U vas je mnoga i vrijedna ruka,
Na zemlji ovoj jedva je puka!
Što ima naroda Latina i ina,
Kraj mora je sred gradskih zidina.

Tu ima i ravni, i gora i mora.
Na sjever, jug... istok i zapad
Teku tokovi rijeka i potoka,
U moru obilje otoka
I plodnih... i pustih...
I jata riba morskih, slasnih, tustih...

Na gorama golemih šuma gustih,
I jezera, niz bisera gorskih,
Proplanaka i pašnjaka... na brdima
Divljači — krupnih i sitnih —
u krdimu...
Dođite — zemlju ovu zauzmite!"

Na zov ovaj — ko plima mora
Nagru narod uz vođstvo brata
Hrvata
Preko surih Tatra i Karpata.

Na jug... preko polja i rijeka
Dunava, Drave, Kupe i Save...
Duž Neretve, Bosne i Drine...
Na jug... sve do kršne Gore Crne.

Tu živiše pol vijeka čarke-mira.
Časom dobro, čas ko čemer gorko.
Osigurat' mir narodu knez bi Borko,
Isto to bi i Agaton, rimski papa.
On ugovor vječnog mira s Borkom sklapa,
A u ljeto
Sest stotina sedamdeset i deveto.

Taj ugovor nek se vječno pamti,
jer on glasi:
„Mi Hrvati — mi nećemo
Nikad nikog ratom napadati,
Nikad nikom u ropstvo se dati!”

(1974.)

VI.

MENE MORE MISLI MNOGE

U ovom ciklusu
pjesme su poredane
kronološkim redom postanka

BURA NA MORU ŽIVOTA

(...i ne uvedi nas u napast)

Na malenom čamcu čiste ljubavi plovim
Pučinom plavom životnog mora
Uzbibanog i punog zloslutnih tamnih talasa
I tražim dušu srodnu da silama složnim
Zaveslamo
Pod zaštitom Zvijezde mora
U vječnu luku Životnog spasa.

I već odavna tako
Samac
Putujem — tragam i tugujem,
A srce mi plamenim plamom ljubavi plamti
I gori
I žeđa me mori
Koji ne gasi uživanje bljutavo-slane vode
Životnog mora
Do li samo vode bistre sa izvora ljubavi
Čiste.

I najednom — nasred mora —
Od umora kad mi klonu i tijelo i duša
Poče Sotona da me kuša:

„Slušaj — pametan budi i vidi:
Život će ti proći — a to neće doći
Što ti čekaš!

Nemoj biti sanjalica među budnim
I ne budi luda među mudrim —
Nemoj trčati za pustim idealima,
Pusti to neumna i malima!
Ta, i tvoj ideal — ta tvoja Kata —
Nije sva od čistog zlata.

Takvom se samo pred tobom pretvara,
Lakovjeran si — pa te lako i vara.
To što ti želiš — to nigdje i nema.
To su samo

Mjhuri sapuna, na pijesku kule,
Beskrvno cvijeće staklene bašte,
Mladalačkih sanja i mašte.

Pusti to!
Pametan budi ko i drugi ljudi,
Pa uzmi ono što ti život nudi!
Ta, gledaj!
Svaka je ko vila, na njoj je svila.
Svaka je ko model modne revije...
Uzmi je!

Svaka ti se sama nudi —
Za piće, jelo i odijelo
Dat će ti tijelo pa uživaj —
I eto ti raj.
A o idealima — i ne sanjaj!

Pripravi samo novaca, novaca i novaca
Pa s prela na prelo hitaj
I žuri se sa žura na žur!
Posjećuj javne lokale — kavane, kino!
Pij
Rakiju, pivo, šampanj i vino
I sa ženskima provađaj fino!"

— I zaljulja se more,
I oko mene digoše se bluda golemi vali,
A čamac mi mali.
Duša mi neće i neće,
Al' tijelo je slabo i klone —
Čamac mi poče da tone.

Od užasa iza glasa — zadnjom snagom
Duha svoga — viknuh Tvoje ime:

„K r i s t e —
Žeđam ljubavi čiste,
Spasi me!"

I na glas Tvoj sveti utiša se more,
Bura presta, Šotone nesta.
Al' od straha još i sada drhti duša.

A da me Sotona više ne kuša —
Sjećajući se riječi Tvoje:
„Što zaištete u ime moje...”
Molim Te, Kriste:
Sjedini srce njeno i moje
Da budemo jedno nas dvoje!
A da bi nam bili sretni dani
Blagoslovi i nas kao one u Kani.

Kriste,
Usliši me, jer to molim u Tvoje ime
I od Tebe i od Oca Tvoga,
Toga neiscrpnog Praizvora ljubavi prave.

A m e n !

(1944.)

BIJELA NOĆ

Vjekovi su prolazili,
A vasiona bijaše pusta,
Svuda samo beskonačna, studena
Tama gusta.

Vjekovi su prolazili...
I tada — najednom
Prostruji vasionom cijelom
Sila Svemožna —
Dah l j u b a v i Gospoda
I razbi tamu i studen
I užeže mirijade sunaca plamen

I sve poče da se kreće i da stvara
Od dijela svoga tijela:
Planete — mjesece — komete
I da ih uza se veže
Duhom ljubavi Gospodnje stvorenom
Silom t e ž e.

Vjekovi su prolazili...
I z e m l j a —
Jedna od najmanjih planeta —
Postade — po želji Gospoda —
Prolazni stan ljudskoga roda.

I vasionom prostruji sila n o v a —
Slična sili teže sunaca —
Sila l j u b a v i ljudskih srdaca.

I jedne bijele noći
Kada se dah ljubavnog šapata zemlje
Pretvarao u laku, prozirnu maglu bijelu
I dižući se u svemirske visine
Srebrnasto-blijedo lice mjeseca
Obavio nevjestinjskim bijelim velom.

I kada su na nebu zvijezde male
Treperavo-plavo sjale
Kao diademi u kosi djevojačke glave
Proplamti
P l a m e n l j u b a v i
i u s r c a n a š a d v a !

I tvoje
Stidno-nježne ljubavi pune
Oči
Gledale su me u toj bijeloj
Noći
I tihim šapatom me pitale:
„A vi — kada ćete doći?”

I ja tada osjetih
Beskrajnu milinu ljubavi,
Jer
Sav sjaj treperavo-plavih zvijezda
I sva ljepota
Neizmjernih dubina gorskih jezera
U očima ti sinu.

I dok je inje granje drveća
Bijelim kristalima krasilo
Dah šapata tvoga,
Na glavu ti stavi
Nevjestinjski veo bijeli.

A dah ljubavnog šapata zemlje,
Laka, prozirna magla bijela
I tebe i mene,
I zemlju i mjesec,
I nebo i zvijezde,
I svemir cijeli
Zaodjela je
U nevjestinjski veo bijeli.

A kroz sve nas
Strujala je jedna sila
Sila svemožna
Koja sve u jedno spaja:
I vasionu
I srca čovječja
Dah Gospoda —
Ljubav vječna!

(1944.)

NAJLJEPŠI UKRAS

Nebo plavo prekrililo polje ravno,
A pod nebom plavim krasan cvijet se pruža
Bijel i rumen ko ljiljanom da je ruža.

Zanosno miris poljem mu se širio,
Sunce ga grijalo — rosa ga pojila,
Crna ga zemlja s ljubavlju dojila,
A noću nad njime zvijezde su bdile.

Ali Zao Duh to trpjeti ne moga',
Mrska mu ljepota, jer je od Boga.
Sve Zle Sile oko njega su se zbile
Ne bi li cvijetu kako naudile.

Skromnost bijaše cvijetu štit i brana,
A Zla Sila, sakupljena sa svih strana,
Zaludu je na tu branu jurišala —
Ljepota je cvijeta nesmanjeno sjala.

Tad posljednja — Zavist — kao ptica mala
Kraj cvijeta na granu je jednu stala
I — cvijetu laskajući — iznenada
Cvrkutati stade o ljepoti grada.

Reče — kako tamo divnih kuća ima,
A u njima svima — na svim prozorima —
Bajoslovnog cvijeta jest u crepovima,
Čudnovatnog cvijeta sa svih strana svijeta.

„Eh, moj cvijete, kad bi i ti tamo bio,
Ljepotom bi sve to cvijeće natkrilio.
Ako želiš u grad ići — slavu steći,
Meni reci — ja ću pak vrtlaru reći.”

Slavu steći tako lako? Zašto ne bi?
Da preseli — šta mu treba? Osim želje
Jedan vrtlar... malen crijep... malo zemlje.

Cvijet popusti taštoj želji. U grad seli.
Sad u gradu — na prozoru — čeka zoru,
Čeka slavu... i ponosno diže glavu.

Ali jao... U kakvo je društvo sada pao?
Miris iz njih struji čudnovat i zao —
Strani miris ubrzo ga otrovao!

Ne krili ga nebo — ne miluje lahor,
Crijep malen, tvrda zemlja žile steže,
Da ga ljubi — nema više rose svjež.

Istrgnut iz svoje prirodne sredine
Nesta cvijetu boje bijelo-rumene,
Klonuvši u crijepu — cvijetak i svene!

(1945.)

NA ŽIVOTNOJ STAZI

Jest... da!
To stojim ja!
Stojim pa brojim: jedan... dva...
I dalje: tri... četiri, pet...
I dalje: sve do tristo-šezdeset i pet.

Pa iznova opet:
Jedan, dva, tri i tako dalje
Dok ne prođu svi.

A oni u koloni
Jedan po jedan,
Korak po korak dolaze
Po životnoj stazi kraj mene
Jedan za drugim — nezastojno — prolaze...

A kraj staze
Pružene ruke,
Ko prosjak što milostinju prosi,
Stojim ja
I čekam da mi koji od njih ljubavi i sreće da.

Ali, jest, da...
Po gdje koji se na me i osmjehne,
Suncem veselja obasjan,
Ali
Ne zastaje nijedan ni za tren,
Jer za njim u stopu već stupa drugi u korak
Izmučena lika,
Bolan i tmuran ko mrak.

A za njima još dugi niz drugih
Jednoličnih — sumornih i sivih.
A ja
Samo stojim pa ih brojim
I čekam...

I mada mimo mene prolaze lica razna
I siva,
I mrka,
I prijazna,
Ruka mi je još uvijek prazna.
Umoran sam već od čekanja
I brojanja.

Ali,
Eno gle,
Nazirem kolone kraj.
Eno onaj
Posljednji u redu...
Kao da svoju ruku prema meni pruža.

Ah, taj,
Ah, da — taj,
Valjda će mi bar taj
Davno žuđenu sreću dati u naručaj.

Eno ga gdje ide sve bliže i bliže,
Eto ga, gle,
Već i do mene stiže...
I reče:
— „Čovječe, što čekaš?
Zar ne znaš da si već s t a r ?!
Davno je prošlo tvoje proljeće,
Na zemlji za tebe već nema sreće.
Evo ja — s m r t — nosim ti u dar.

Prestani pjesme pjevati,
Prestani dane brojati,
Sreću i ljubav ovdje čekati!
Pođi sa nama u v j e č n o s t
Jer tamo je i sreća i ljubav,
Tamo je r a j !” —

(1946.)

KRST I BOR

Život je ko sinje more,
A čovjek ko malena barka.
I to je samo varka
Koja se slabom očinjen vidu čini
Da nema kraja morskoj pučini.

Ma koliko bilo more široko,
Ipak ima obale svoje...
Od jedne do druge barke doplove.

A na drugom kraju mora
Stoji kamena gora,
Na gori krst,
Do krsta
Bor.

Život je: more,
Čovjek je: barka,
Barka od bora.
Barka do krsta — doploviti mora!
(1946.)

BIJELI CVIJET

To ništa ne smeta bijelom cvijetu
Što ima puno močari na svijetu.

U mulju samo žabokrečina leži,
Iz njega bijeli cvijet ka suncu teži.

Živeći usred pokvarena svijeta,
Ti slijedi primjer bijela cvijeta!

(1946.)

ZEMLJA JE GRIJEŠILA

Preko ljeta, jeseni
Zemlja je griješila,
Prašinom se prašila,
U blatu se valjala.

Dođe doba kajanja,
Dođe doba pokori,
Da se ledom okori,
Da je biju vjetrovi.

Steže mrzla pesnica,
Zemlji kora ispuca,
Drhti mlada pšenica
Ta zemljina kćerkica.

Boga moli grešnica:
„Prosti, Bože, grešnici
I mom čedu pšenici,
Hrani ljudskoj, nevinoj!”

Bog se zemlji smiluje
I pšenici nevinoj.
Vjetrove utihnjuje,
Pokajnicu miluje.

Ljuta ciča prestane,
Pahuljice mekane
Sve prekriju bjelinom —
Čine zemlju nevinom.

Raduje se pšenica,
S pšenicom i dječica,
Bit će Božić radosan
Bjelinom dočekan.

Tri mjeseca pokore
Milost će da otvore
Pa će doći proljeće
Noseći nam cvijeće.

Doći će i Uskrs-dan
Zelenilom ovjenčan —
Za Uskrsom cvjetni maj,
Taj zemaljski pravi raj.

(1946.)

SPOMEN NA MLADOST

(Ramač Nađi)

Život je put...
Put od kolijevke do groba.
Na tom putu
Mladost je najljepše doba.

Ali je mladost — na žalost —
Nestavno imanje;
Svakim ga je danom sve manje
I manje...

No, znaj — ako nijesi znala —
Mladost je doba
Žudnje svijetlih ideala!

A ideali su blago neprolazno,
Stalno...
I jedina vrijednost prava
Koja nam
Ko sunce
Put do kraja osvjetljava
Da neuprljani od putnoga kala
Pregazimo put
Što nam ga je sudba dala.

Zato, dijete drago,
U svijetu mladosti tvoje
Hrani srce svoje
Neprolaznim blagom
Vječno-svijetlih ideala
Koji će te čuvat'
Od zemaljskih zala
I biti mladosti —
Tvoga najljepšega životnoga doba —
Neprolazni spomen do samoga groba.

(1946.)

ČEŽNJA ZA DOMOVINOM

Sa dalekih ukrajinskih ravnih strana
Na put se diglo maleno jato ždrala.
U domaji njihovoj zima se sprema,
Nad vodom se hvata tvrda kora leda,
Tvrda kora leda hrane naći ne da.

Digoše se na put — lete jatom na jug,
Na jugu je toplo — i hrane je dosta.
Tu ih dočekaše kao mila gosta,
Al' čežnja za domom u srcu im osta!

A kada minu prvi dani proljeća
I led iščezne sa širokih voda,
Kad im nad domom sinu sloboda,
Živo se ždrali u čopore jate
Da se skupa natrag u domaju vrate.

Sa sjevera, sa prikarpatskih padina
Još davno — davno prije mnogo godina
Ko golema naroda malena grana
Došli su — ko ždrali — gosti s planina
Sred bačke ravnine — djeca Ukrajine.

I eto, već više neg' jedno stoljeće
Otkako ždrali čekaju proljeće
Da im domovina dobije slobodu,
Da se i oni već vrate svom rodu.

Da rodu svom radi i da mu ugađa
Iz sveg srca žudi Ukrajinka Nađa,
Crnooka djevojka sa bačkih ravni
E da se ostvari roda joj san davni:
Vidjeti slobodnu svoju Ukrajinu!

— — — —

Ramač Nađi,
crnookoj djevojci sa bačke ravni
za dugo sjećanje
posvećujem ovo kratko pjevanje

(1946.)

SVE JE LJEPŠE IZ DALJINE

Sve je lepše iz daljine,
I planine, kad ih gledaš iz daljine,
Nebesko su plave
Padine im ravne, šumovito travne.

A iz bliza

Sivo stijenje guduravo i blatnjavo,
Po šumama trula debela izlomljena,
Zelen-trava izgažena,
A za jedan korak hoda
Već je mutna izvor-voda.

Pa zato i srce naše ono želi
Od čega ga razmak dijeli
Jer
Daljina očarava, zavarava
I rugobu uljepšava,
Plaštem čari sve obvija.

„Bit ću momak, bit ću čovjek.
Da, da! Znam to ja! Ali kad?
A ja želim momak biti . . . Odmah, sad!”
Tako veli dječak mlad.

„Ah, da mi se podmladiti
I ponova mladić biti.
Ta, mladost je sušta radost,
Ljepota i čar.”
Tako veli ko je star.

Da se ženi mladi momak žudno želi,
Il' uzdiše noći cijele:
„Oh, gdje si mi, moj anđele?”

I djevojka, željna momka,
Da se uda žurno žuri,
Roditeljski što ranije da napusti dom,
Da pohrli dragom svom.

Oh, dječaci, momci, starci i djevojke,
Ah da znate...
Ah da znate kako se svi varate
Kad mislite da je sreća
Kad te želje ostvarite.
Ostvarenje — smrt je čežnje!
A ljepotu čežnja stvara
I daljina,
A blizina razorava!

(1948.)

NAŠE JE DANAS

Jučerašnjeg nam dana
Već nema,
Niti će ga ikada više biti.
Zato
Nemojmo za njima suze liti.

A sutrašnji?

Taj još ne postoji za nas.
Što postoji za nas
To je
Danas.

Želiš li slasti?
Današnji dan ti je u vlasti
Pa daj
Da ti bar današnji dan
Bude
Bezbrizno veseo, razdragan.

I tako za prošlost
Veselih dana biserni đerdan
Marljivo niži dan po dan,
Svaki dan!

(1948.)

ČOVİK — BRAT

Ala žalim čovika!
Jer od vika pa do vika,
Od pradavna pamtivika
Sudba mu je samo rat!
Trči... radi... prikida se,
Al' ne za se,
Ni za dicu — porodicu,
Već
Za rat!

Trpi žegu... žeđu... zimu...
Golotinju...
Trpi glad... trpi jad...
A rad čega...? Radi čega...?
Sve
Za rat!

Ni u miru — mira nema!
Kruva, ruva... komad krova
Očekuje porodica,
Na rad goni oskudica:
„Hajd na rad!”
Odmorit' se... radovat' se
Nema kad!
Valja spremat za nov rat
Nov alat
S kojim će se — od prijašnjeg —
bolje klat'
Čovik — brat!

A u ratu valja klat'!
„Neprijatelj” — čovik bratu
Zakrenuti valja vrat!
Misto složno radit-gradit'
Valja revno rušit-palit',
Sagrađeno razoriti,
Čovik-brata umoriti,
Ubijati-sakatiti,
Sakat biti
Il' umriti!

Oj, čoviče stradalniče,
Nesrićniče,
Kad će doći ono doba
Da ne moraš sve od sebe
— i sam sebe —
Za rat dat'?

Kad ćeš jednom
Sve plodove svoga rada
Za se brat'?!
Kada li će jednom čovik
Svaki čovik
Jedan drugom biti brat,
Životu se radovat',
Navistiti
Ratu — rat?!

(1953.)

DILEMA

Od cvjetova i l u z i j a
Osjećaji sag su tkali
I na put mi prostirali.

Iluzije mirisale,
Mirisom me opijale
I ko mjehur sapunice
Prskale i nestajale.

Od Alfe se odmakavši,
Do Omega ne stigavši,
Na raskrižju zamislih se
Kojim putem otisnut se?

Putem mojih osjećaja
Što cvjetaju i mirišu
Iluzijom raspršljivom,
Il' istinom — hladnom, krutom?

Osvrnuh se na put prijeđen
Kojim su mi proletjela —
Neznano mi ni kad, ni kud —
Moja mi ljeta uzalud.

Sve češće me zapitkiva
Obijesna, zla mi željna
I pakosna omladina:
„Koliko vam već godina?”

Prijetvorna u svom licu
Tim me rado i zlorado
Podsjećaju da sam starac,
Da mi žiću blizu konac.

Da je tako i sam znadem,
Al' ne mogu da vjerujem.
Što me broje svi u starce
Kad ja imam mlado srce!

Za čim žuđah kao mlad
Za tim žudim još i sad!
Zbog toga sam u dilemi
Kojim putem do O me ge?

S osjećajem il' istinom?
Znam da će mi svako reći:
„S istinom ti valja poći!”

Al' je ona čemer-gorka,
Kruto hladna kao led.
Osjećaji, iluzije
Srcu slatke kao med.

E, pa zato suprot znanju
Tu istinu čemer — gor ku
Neću uzet za vodiča
I na nju sam ljut.

Milije mi bez nje gazit
Osjećajem, iluzijom
Zasijani preostali put.

(1973.)

LUCIFER JE BIO FER

„Zašto ne jedete plodove
sa drveta tog?“
upita Lucifer Evu —
skriven u liku zmije.

„To nam je zabranio naš Bog“
reče mu Eva.

„Ha-ha-ha“ grohotom se Lucifer nasmije:
„Zabranio vam je zato, jer je to
Drvo Znanja Dobra i Zla.
Jeduć s njega bili biste mudri kao Bog.
Ja Boga ne slušam —
i pun sam svjetla.
Uskrati l' vam znanje zbog toga
vaš Bog,
ja ću vam dati znanja
od znanja svog.

Praroditelji počеше zabranjeno voće
brat'...
I tako se u samom prapočetku rodio i
rat
kada Kain kijačom tresnu svog brata
Abela,
Kada od brata pogibe brat!

I taj krvavi mlaz prvi
nastaviše potoci, rijeke, oceani
prolivene bratske krvi, jer
Svjetlonoša Lucifer — bio je fer!

Bio je fer
prema potomcima Kaina svih vremena
dajući im prosvjetu
i znanje
za spravljanje sve boljih i boljih
alata
za sve bolje i bolje uzajamno
klanje i ubijanje.

Za kijačom poniče koplje, praćka
strijela, sjekira, sablja i buzdovan,
zatim
puška, mitraljez, top, granata,
bomba, šrapnela, mine,
otrovi, plinovi, mikrobi,
podmornice, torpeda, tenkovi, avioni,
napalmi, rakete, sateliti stratosfera.
Konačno:
Kruna dara Lucifera
a t o m s k a e r a,
gamma zraci, ubojno svjetlo lejzera.

I r a t se tako nastavlja,
nastavlja se i nastavljat će se
sve do kolektivnog samoubojstva
čovječanstva posljednjim r a t o m
vođenim razornom silom koju daje
Kainima r a z o r e n i a t o m
sve dok posljednji Kain
posljednjem Abelu ne zavrne vrat.

Jer zaista,
zaista Lucifer je bio f e r
prema potomcima Kaina.

(1973.)

SNOVIDOVNI PITEKANTROP

U prašumi, divljoj džungli,
sred močari, mulj i kala
kvrgo-žilna div-drveta
uvis su se uzdizala.

Usred šume, golem-gore
podstijena špilja jedna
usta svoja spretno krila
šiprag-bradom, žbunj-brcima.

U toj špilji, na blazini
na mekanoj mahovini
snovidovni Pitekantrop
budućnosti snove sniva:

Nemiran je — prevrće se,
grozno krikne, naježi se,
zubim' škripi, glasno ječi,
mumlajući čudne riječi:

„Mrznja, pokolj, rat i užas —
ljubav, mir... sloboda, spas!
Sve u ime i d e a l a
milijarde past će glava!”

Oko njega horda čuči,
ludih snova riječi uči —
Urlajući: „I d e a l i”
skoro na se špilju svali...

(1974.)

OTKROVENJE

U iskonu — bezvremenu — reče
R i j e č
„Neka bude”

I zbi se da u magnovenju, u istom trenu
Mirijade duša na život vječni se prenu
Među njima, sponama ljubavi spojeni mi
Ja i ti.
„Neka bude”
ponova R i j e č reče.

Iz Bezvremena Vrijeme tad poče da teče
I zagrmí galaksija golema groma gromor
Sijući svu silu tvari u sunaca prostor.

„Neka bude i čovjek”
jeknu Riječ odjek.

„Neka čovjek, vez duše i tvari, gospodari
Svom silom uma i svjetla sebe-svijesti
Nad svim silama slijepim, svemira tvari.”

I dahom Duha oživi tada ljudi par prvi.

★ ★ ★

Eoni vremena već minušé mimo naše duše
Dok ne dođe doba da i mi budemo ljudi,
Ja kao moma miona — ti kao momak mladi,
Koji me vječno ljubi ljepote moje radi.

Ti oca dobra i majku milu za sebe dobi.
Ljubavi ploda, života dati duši im godi,
Zato te mati, prepuna srca ljubavi, rodi.

Za roditelje ja izabrah, na svoju štetu,
Elitni bračni par, najljepši na svijetu.
Za oca muškarca skladnog, Adonis-atletu,
I majku, djevojku plavojku, uzor-ljepotu.

Ali brak taj bijaše laž, a ljubav himba.
Ovo jasno — no kasno — vidjeh iz Limba.

I otac, ne-otac, začu mene, no mimo volje,
A neman majka, ne-majka, tijelo mi kolje
Da ljepotu, čar grudi zbog čeda ne gubi
Nemilo, začetu nevinu mene, u utrobi ubi.

Djevojke birajuć, mene si tražio — gledao,
Pjesme pjevajuć, o meni si rime skladao.
Zorom rujnom za ljubavlju mojom plakao.
Ne rodi me mati za te, za raj, nit' pakao.

Zato se nećemo nikada, al' nikada vidjeti
I ni od kog ljubljeni samac ćeš mrijeti.

(1975.)

QUO VADIS, H O M O ?

P r e d p o v i j e s t :

Prašume, pećine, horde,
klanovi kanibala,
krv i strv,
kosturi.

P o v i j e s t :

Rad, alat i rat,
ruine, lešine,
krv i strv.

S a d a š n j o s t :

Obnova
i
sve iznova!

B u d u ć n o s t :

Eksplozije
demografske,
industrijske,
ideološke
i
atomske.

C i l j ?
Zemaljski raj!

A k r a j ?

Rat —
ruine,
krv i strv,
začudeni svemir
i
Vječni mir!

(1977.)

MOMENTO MORI

Meteor
iz tame izroni

zablista —
izgori.

Čovječe —
memento mori!

(1977.)

PLAČ PLANINA

Crna Goro
crna goro visokih
planina — zelenih
brda,
kršnih ljudi zemljo tvrda,
zašto plaču planine tvoje?
Zašto — jezero ti svako — bistro
i
duboko
gorsko oko
niz litice div-gora ti kršno lice
mutne suze lije?
Zašto planine ti
Taraboš i Taru, Rumiju i Durmitor
i uz
Kotor
vrh Lovćena gorda — grob Njegoša
od crnog crnji oblak obavija?

— — —

Jeknu gora
i
jezera:
Crnogorci, Crnogorke — i planine
pa i brda
sazdani su od istoga krša tvrda.

Vjekovima spremni — ustreba li —
za slobodu, čojstvo, život žrtvovati
a da nikad neće zaplakati.

Ali —
slomi se nebo, zatrese zemlja i za tren
sruši do temelja što gradiše pokoljenja,
a vrh te jadi iz neba studena kiša daždi.

Čuje se lelek majke pored mrtva čeda,
jeca, ica nejač — trenom siročad...
takav jad
ni kamena gora bez suza ne gleda.
Plač planina — tek je
odjek — jeka njihova leleka.

(Povodom zemljotresa u Crnoj Gori)

(1979.)

JURIŠ ZA MIR

Ljudi
braća
svrstani u dvije čete
isukana mača
u susret, u sukob lete.

Hurraa...!
Urraaa...!

I u ime
mira — slobode
brat
bratu
srce probode.

Sada, na tlu
jedan uz drugoga
leže u miru
umiru.
Krv im lipiti iz rana.

Ko žalobni crni pokrov
na njih
se spušta
jato kričavih vrana.

(1980.)

SVILENA BUBA

Gledaj samo eno tamo
Gladnu bubu tu malenu
Gusinicu zaposlenu.

Gledaj, vidi kako brzo
Grozničavo brzo trza,
Grize, guta
Gomilice lišća duda.

Čiste svile tankom niti
Čaurom će sebe kriti,
Čauru će tu progristi,
Čili leptir izletiti.

Čauru joj čovik čeka
Da je davi vodom vrilom,
Da sam sebe kiti svilom,
Divnim rubljem i odilom.

(1980.)

VRCANJE MEDA

U moru mirisa
More
Bagremova cvijeta bijela.
Po moru
Po nektar plove
Milijarde marljivih pčela.

Iz
Medom krcatih košnica
Čovjek —
Vesela srca
Med pčela za sebe vrca.

(1980.)

ĐACI STARCI

Sve češće me susretaju
Naborani, prosijedi il' ćelavi
Starci
I nekakve
Pogurene i krezube bake.

Stanu. Pozdrave me.
Po tom svak me pita:
„Oprostite —
Slobodno li zapitat' vas
K o l i k o vam lita?!

Odmah zatim — da li pamtim
Kad su oni bili moji đaci
Raščupani, nestašni dječaci.
A bakice — skakutave curice
Kose meke upletene u kikice.

Zar te bake — zar ti starci
Da su bili moji đaci?
To je neka neshvatljiva
Č a r o l i j a !

Kad su curke b a k e,
A dječaci s t a r c i,
Š t o sam onda j a ?!

Mora da sam pra-pra-starac
P r a h — s t a r a c
P a m e s t r a h
D a u b r z o n e p o s t a n e m
S a m o p r a h !

(1980.)

VII.

NA GOLGOTI SAMOVANJA

U ovom ciklusu
pjesme su poredane
kronološkim redom postanka

MOJOJ NANI

Hiljadu dana
Otkako mi umrla moja nana
I od tada — hiljadu jada
Ranilo je srce moje
Sa hiljadu rana.

Iskrene iskre
Ljubavi bližnjih prema meni
Rijetko kada, na trenut da sinu
Da odmah, bestraga sve minu.

A ta je ljubav
Prema toplini maternjeg srca
Toplina iskre
Prema svom žaru žarkoga sunca.

I nema, nane, onih ideala
Koje si mi ti od malena dala
I beskrajnom ljubavlju
Maternjeg srca
U srcu mi njigovala.

Za sadanji svijet
Nijedan ideal nije svet.
Duhovno blago postade
Prezreno, bezvrijedno smeće —
Niko ga neće!

I jedino što im je drago
Jeste:
Zemaljsko blago,
A ideal:
Blud, blato i kal,
Osveta, gramzivost,
Mržnja i jal.

I zato me, nane moja,
Tišti i tare
Teška tuga,
Jer vidim da neću moći naći
Sebi
Dobrog životnog druga
Iz takvog kruga.

Nevješt sam ti, majko,
I ne znam kako
Da izaberem
Jednu čednu
Između hiljadu djevojaka,
Koja bi bila dušom jaka,
Ljubavi puna,
Vjerna —
Bogu odana
Kao što ti jesi bila
M o j a n a n a !

(1943.)

JAUK DUŠE

Ponoć je ...
Mrtvo mrkli mrak ...
U sobi sam sâm u tami,
A vjetar vani ko orkan duše
I fijuče i jauče jaukom moje duše.

Gdje si, sunce?
Toplota tvoja tuđe kraje krije,
Gdje mene nije.

Tako to ostati ne može, ne smije
I neće!
Zemlja se oko svoje ose vrtoglavo
Kreće
I vječnom putanjom svojom u Svemiru
Okolo Sunca kruži.

O Zemljo!
Otkad to već tako traje,
I Sunce ti naizmjenice
Grije sve kraje.

Tebe grije —
A ipak te golem tare jad.
Pune ti dubine sopstvene topline,
No, bez Sunca ništa nisi,
I da te ne grije tuđa toplota,
Ne bi na tebi bilo života.

To te boli!
I zbog te boli
I Vezuv i Stromboli
I vulkana mnoštvo cijelo
Često ti zatrese zgrčeno tijelo,
A vrela ti lava razdire grudi.

O, Zemljo!
Sudbinom svojom smirena budi.
Ti bar imaš svoje vulkane
Pa ti kroz njih i odlane,
A Sunce te grije
I voli!

Ali ja...
Puste sam sreće.
Puno mi srce ljubavi vrela,
Ali mi jadno sve većma vene i vene,
Jer ne može živjeti bez ljubavi njene,
Bez ljubavi drage —
Oko koje srce moje
Kao oko Sunca vije se i kreće,
Ali me ona — tugo moja —
Nikada za nikada
Ogrijati neće.

I zato
U noći o ponoći
Kad je mrtvo-mrkli mrak,
Vjetar tako tužno huče i duše
I fijuče i jauče jaukom moje duše.

PROLJETNJA OBNOVA

Munja sinu —
I za čas zatutnji grmljavina u sav glas,
A za time
Tutnjava jenjava, utihnjava, jenjava
I utiša
I prva proljetnja kiša porosi polja.

A kada kiša stane, nebo se razvedri
I sunce grane,
Na drveću sve će se grane cvijetom kititi,
Cvijetom kititi,
Cvijetati, listati
I bujnim zelenilom u prirodi blistati.

Ptice će pjevati,
Cvijeće cvjetati
I nići će trava nova, svježja i mlada,
I zelenim poljem bijela stada
Gonit će, pjevajući djevojčica mlada.

Zemlja će zamirisati mirisom mladosti
I snage nove,
Prirodom će zatalasati talasi radosti
Proljetnje obnove.
Ej, proljeće...
Iz mrtvila zimskog sve na novi život budiš
I pokrećeš,
Samo mene — i moju ljubav — nećeš...
Jer
Na drvetu mojih nada i ljubavnih sanja
Nema više grana...
Sa debla skršene — gromom spržene — leže
Do samoga panja.

I ja ću ti tako, sred cvijeta i nova života,
Vječito biti sâm
Sred prirode zelene-bujne
Usamljeni, tihi, ogorjeli panj.

(1946.)

ČESTITO SAM MATERICE

Božićni su to blagdani
Materice kad dohode,
Pođoh i ja u pohode
Ko i lani, na grob nani.

Idem nani u pohode,
Ponio sam svete vode.
Uz grob kleknem, križ cjelivam,
Svetom vodom grob zalivam.

Izlih vodu iz bočice,
Suze klize niza lice.
„Hvaljen Isus, nane moja,
Čestitam vam Materice!

Evo, nane, vašeg sina,
Sâm samuje pet godina,
Nema nigdi nikog svoga
Osim groba naninoga.

Moja nane! Teško za me!
Tražim srce u rodbine.
Svak' se od njih za se brine
Da još štogod s mene skine.

Tražih ljubav i u Kate,
Moja nane, al' da znate:
Misto da me nježno ljubi,
Još mi rane dublje dubi.”

Grob uzda'ne moje nane:
„Moj Ivane . . . Moj Ivane!
I iz groba tebe nana
Prati srca uzdrhtana . . .

Usputna si voćka sama,
Nadohvat ti svaka grana,
Pa ih lomi ko god hoće,
Trgajući sa njih voće.

Zlih je puno, dobrih malo...
Otprije se to već znalo,
Samo ti to nisi znao
Pa zato si smalaksao.

Ti ne žali zemne štete,
U Boga su dvi monete...
Dvi monete kojim' plaća.
Jedna zemna — ta je kraća.

Druga rajska — ta je vična.
Tu zemaljsku ko ti nosi
Od srca mu ti je prosti —
Bit će veća u vičnosti!

Samo, sinko, Boga moli,
Pod teretom ti ne kloni.
Bog će brisat tvoje boli —
Ima ko i tebe voli!

Briši suze, nasmij lice,
Čestito si materice!
Dragi Bog se za te brine,
Živ i zdrav mi bio, sine!"

(1946.)

PETUNIJA NA STAZI

Gle, pazi!
Šta je to na tvrdoj stazi?

Je l' to kakva čarolija,
Il' me oka vid to vara
Da iz staze cvit izbija
I latice razvija.

Nije varka — čarolija,
To je zbilja — petunija.
Tvrđim ciglam' stisnuta
Procvatala u srid puta.

Zla sudba je tu metnula,
Tvrda cigla pritislula,
A po stazi ko prolazi,
Nemilo je nogom gazi.

Mila moja petunija,
Tvoju sudbu dilim i ja!
Nas ne paze, nas ne maze,
Nego nogom kruto gaze.

Nas na stazi gaze — lome,
Al' ne mogu da polome.
I srid staze mi cvatamo,
I srid tuge mi pivamo.

(1948.)

KAD BI TO MOGUĆE BILO

Ej...
Kad bi to još jednom moguće bilo
Da na milo materino krilo
Od boli i patnji umornu — još jednom
Naslonim glavu!

Ej...
Kad bi samo još jednom moguće bilo
Da me njena draga
Drhtava i blaga
Još jednom — pomiluje ruka!

Ej...
Kad bi to samo još jednom moguće bilo
Iščezle bi patnje,
Nestalo bi muka.
Da mi njena ruka sa obraza suze briše,
Jad jadati i jecati — ne bih morao više.

Ej...
Kad bi to samo još jednom moguće bilo
Da na milo krilo
Ja u sobi tihoj
Mojoj majci miloj
Još jednom umornu naslonim glavu.

(1948.)

KOSOVICA — BOLNA PTICA

Proljeće je u punome jeku,
Posred šumeolistale
Ljubičice procvjetale.

Iznad njih sa tananih grana
Sa svih strana
Odjekuje pjesme jek, teče život nov.
To kosovi i slavuji
Izvijaju svoj ljubavni zov.

Usamljena biti
I bez para živjeti —
Ptica ne smije,
Zato svaka i izvija pjesme
Da para svog nađe
Da zajedno skupljaju građe,
Da pjesmom i slogom
Grade gnijezdo — svoj ptičji dom.

U šumi vrema — svaka ptica pjeva,
Osim jedne bolne ptice
Kosovice.

Pjevat joj se ne da, samo tužno
Gleda
Kako druge gnijezdo grade,
Kako u par s pjesmom rade.

Ej...
Ta i ona bi raširila svoja krila
I zanosnom pjesmom na rad poletila,
Al' ne može da se makne s grane,
Desno joj je krilo dopanulo rane
Pa ne može gnijezdo da zida,
Jer kriće bolno mora još da vida.

(1948.)

OPROSTITE

Momci, djevojke, žene i ljudi,
O p r o s t i t e !

Oprostite čovjeku
Što tu — među vama,
Gdje je igra i veselje u punome jeku
S â m
S a m o t a n
Ćutljiv — nevesao
U sjenku je sjeo
Pa od bola licem ružnim
I pogledom smrtno-tužnim
Po veselim parovima sumorno bludi.

Oprostite, ljudi!
Jer
Treba da znate da pred sobom imate
Čovjeka
Koji je cijeloga vijeka svoga
U zabludi bio
Vjerujući
Da će draga jednom odabrana
Vjernu ljubav iznad svega znat' cijenit'
Pa da s toga ona njega
Ni za kakvo blago svijeta neće zamijenit'.

Oprostite, ljudi,
Što se on baš sada
Tu — pred vama
Od zablude svoje hude na nemilu zbilju
Budi:
Da ga draga
Tu — pred vama — bez stida i srama
Tričarijom, ništarijom zamjenjuje javno.

To svi vide!
Pa ga sada — baš zbog toga
Iz sto oka biju
Ko mač britki upitni pogledi:

„Pa, zar tvoja vjerna ljubav
Tako malo vrijedi?!“

Svako oko k'o da zbori:
„Tričarijom, ništarijom
Zamijenjen si...!“

To ga boli i u srcu bridi.
Pa zato u sjenci skriven
Duboko,
Al' duboko — se stidi!

(1949.)

TUŽAN BOŽIC

Božić,
Blagdan svih kršćana.
Svaka kuća razdragana.
U pročelju — okićene
Zimzelene jelke grana.

Samo moj je Božić,
Otkad nemam nane,
Brez veselja i božićne grane.

Raduju se roditelji,
S njima i njihova dica,
Raduje se oko jelke
Cilokupna porodica.

Samo meni — samohranom —
U Božićnoj Svetoj Noći
Jeca srce u samoći.

Od padanja prve tame
Sva težina samovanja
Pada na me,

Pa od tuge prigušene
Iz očiju otvorenih
Teku suze same.

I tužim se u mislima:
Svaka ptica gnjizdo ima,
U njem' piva sa ptićima.

I rodbina sva mi ima
Ko unuka — kćer il' sina,
U srcu im njih sudbina.

Udovica snajka — tuđa majka,
Svaka rič joj: „Moja dica”,
Ovo ima, ono nema Stipan, Manda,
Mala Kata i Vranjica.

Iz dubina srca na oči im
Tople suze radosnice
Žalosnice,
I radosti i tegobe
Njihove im mame
Ne drhti im srce za me.

Moja radost ili žalost —
Strano tilo, trun u oku —
Hladnu suzu u oku im zbira
Da sa njome iz očiju
T r u n i s p i r a .

Svako ima koga svoga,
A ja nemam baš nikoga.
Nit je koje dite moje,
Niti čije dite da sam,
N i č i j i s a m !

Tuđu sriću, tuđu radost,
Tuđe dite, tuđu mladost,
Tuđe nade pupolj gledam
Kad već svoje nemam.

Utiha je i to mala —
Zato Bogu hvala
Pa i svakoj porodici
Onoj tuđoj
Koja nadi, brigi mojoj
(Pored mora briga svoji')
Iskren časak posvećuje koji.

A kada mi u samoći
U Božićnoj svetoj noći,
Stanu suze same teći,
Isusu ću malom reći
U jecaju grudi:
„Isuse moj mali,
Tvoja volja budi!”

(1949.)

PRIZEMNO GNIJEZDO

Iz daleka rijeka tekla,
Kroz prašumu put prosjekla.
U prašumi otok mali
Obgrlili, opticali
Brze rijeke bistri vali.

Na otoku šuma rasla
Šuma mala — od stabala
Svake vrste.
Svako drvo drugog roda.

Sjeme im je donijela
Sa svih strana svijeta bijela
Bistre rijeke brza voda.

Taj otočni mali gaj
Pticiji je bio raj,
Na drvetu svakom tom
Drugog soja ptice dom.

(Crtež Slobodana Nikolića)

„Prizemno gnijezdo“

Svakog dana orio je,
Brujio je
U šumici čarobnoj
Raznih ptica pjevačica
Različite pjesme poj.

A u noći — u tišini
Predvečerjem, praskozorjem
Kada svaka druga ptica
Sanak sniva — otpočiva,
Tada slavuj, ptica siva
Iznad pjeva ptica sviju
Umilniju melodiju
S â m izvija.

Prvi pozdrav na uranku,
A uveče uspavanku
Pjevao je svakom stvoru.

S tog — po složnom dogovoru —
Na najvišem jednom boru,
Na tananoj gornjoj grani
(Sa paperjem postavljeno)
Umjetničko gnijezdo jedno
Razdragani ptići mali
Slavuju su za stan dali.

Neugledno svoje gnijezdo
(Sagrađeno tik pri zemlji)
Po ptičijoj općoj želji,
Pjevajući on napusti
I u visok stan se seli.

Ali jednog kobnog dana
Iz dalekih nekih strana
Do otoka tog doskit'o
Patuljak i zlobnik Mito
S jatom vrana i gavrana
I vrabaca ljenjivaca
Krvno kivni otimati
I gurat se u stan lasti

Pa podvrže otok ptica
Pjevačica
Svojoj vlasti.

Svuda na visoke grane
Posjedaše crne vrane,
A u gnijezdo na tananoj
Grani
Upadoše vrapci dživdžani,
A doseliše i neke druge ptice
Nakaznice
Te od tad se čudna čuje graja
Iz svakoga kraja —
Od otoka čarobnoga
Post'o p a k'o mjesto r a j a !

Ptičice male i vrijedne
Sada su gladne i bijedne,
Umukoše im i pjesme ,
Nijedna ni pisnuti ne smije,
Od straha skriše se u grmlje,
Pod kamom traže zrnje.

A tri vrapca praznoglavca,
Razbojnika sva tri prava,
Slavuja iz mekog stana
Isključaše istog dana.
I ne bi nikoga
Da sažali slavuja maloga...

Čak šta više —
Jedan čibav vrabac stari,
Koji nije tuđe stvari
Ni gnijezdo uzet' htio,
Jer se blizu crkve naselio,
Farizejski smatrajući sebe
Da je ptica s v e t a,
Jer se svakodnevno po
Crkvenom krovu šeta —
Jetko je rek'o:

„Nije šteta tog slavuja,
Otrov'o ga otrov guja.
On je mog sina Dživdžana
Nagnat htio jednog dana
Da pjeva glasom slavuja.”

Na osami pustoj,
Pri tlu pod grmljem
Još je stajalo netaknuto
Negdašnje slavujevo gnijezdo
Malo . . .
Tamo slavuj u tihoj noći
Kad mjesčina sija
Prigušeno tihim glasom
Pjesme svoje sad izvija.

(1950.)

VAJAR RIJEČI

Ja
sanjar i vajar
 dlijetom riječi,
 čekićem čežnje
 mramor života svoga
 isklesah
 u
 Spomenik stida
 u
 Stub sramote
 u
 Obelisk smiješnosti.

Jer ja
Hefest svoje sreće
 od zlata čežnje
 na vatri ljubavi
 sakovah alke
 za
 Lanac nerazumlja.

Te ga ja —
inače čovjek razbora i zdrava oka
nerazborito stavih
u ruke
jedne — osjećajem prazne —
lutke — pune kamfora mladosti
koju spazih kroz naočari mašte
u najbližem izlogu života.

A ona me njime
za sve vijeke vjekova
zakova
za
Spomenik stida
za
Stub sramote
za
Obelisk smiješnosti.

I zato sad ja
Prometej ljubavi
molim Vas,
slučajne prolaznike
kraj mene zakovana:
Ne bacite pogled
— bez naočari mašte —
na ovaj skup kostiju
u omotu žutoga mesa
sa svežnjem kose
— na voštanu lutku
bez kamfora mladosti —
i ne ključajte mi jetru
kljunom podsmijeha,
niti mi bodite srce sulicom
začudena pitanja:
„Zar mu TO bijaše ideal?!”

(1964).

ŽENA

Na globusu žena
miliarda jedna —
moja — nijedna.

JABLANI

Vitki visoki
jablani.
Na grani
grakću gavrani.

OSAMA

Tama bez zvijezda,
jama bez dna.
Tamo tonemo —
osama
i ja.

HRAST SE RUŠI

Čvrst hrast oluja ne slomi,
crv tromi
bez zubi deblo dubi
buši ...
hrast se sruši ...

(1973.)

RODA

Proljeće —
lasta prolijeće,
roda s krova klepeće:
„Listaj drvo,
cvati cvijeće!”

ORKAN

Ljeto ...
omara ...
Oblak se s morem spaja,
orkan ka kopnu kreće,
mru ljudi, zgrade, drveće.

MAGLA

Jesen
vlage puna ...
Magla ko vuna,
u lugu lišće trune,
vrana vlagu krikom kune.

INJE

Zima ...
Na nebu olovni oblaci,
sunce ne grije
zemlju, zgrade, rastinje,
iskričavi snijeg i inje
krije.

(1974.)

NOĆ

Svjetlo lampe:

Zraka oka
gluhe noći
usred tmine.

Bat koraka:

kucaj srca
u samoći
sred tišine.

(1975.)

DICA MOJA NEROĐENA

Dico moja nerođena,
nerođena a željena —
u pisme ste pretočena,
u pismama oživljena.

Kol,ko bih vas ja imao?
Kako bih vam ime dao?
Da l' bih im'o malo dice?
Jedinka li — jedinice?

S bracom seka da l' da bude,
Ili — da se čudom čude
Sve ubice svoje dice —
„A što će mu tuce dice?”

Bar da ste mi svi vi živi
Što vam život mogoh dati
Da trčite sada tati
Imendan mu čestitati.

Pokatkad mi usrid noći
Beztelesno znate doći
U snu sa mnom razgovarat'
U snu meni prigovarati:

„O, naš oče — o, naš oče,
Štostruko si ti siroče!
Nemaš sele, nemaš brata,
I nikome nisi t a t a!

Što ne nađe mamu nama
Da kličemo: mama — mama!
Od tolikih divojaka
Barem jedna da nam majka!

Zar ne nađe ti divicu
Voljnu primit živu klicu
Da ti rodi brojnu dicu,
Pa da imaš porodicu...”

Takvih — dico — sada nema
Majka biti da je spremna.
Svaka želi biti d a m a,
Al' nikako još i m a m a!

Herodova sad je moda,
Strah je ženskih od poroda.
Začet život majke gase
Da se čeda otarase.

I vaša bi takva bila —
Redom bi vas sve pobila.
Jedno li bi tek rodila
Namrštena i nemila.

(1973.)

U VISINE

Soba mala,
sama tama:
čet'ri zida,
pod i strop.

U toj tami
u osami
zrnce praha
lebdi, čami
kao rob.

Svjetla bi,
slobode bi,
svemira bi
i zvijezda
krug.

U čamotnu
sobe tminu
kroza zida
pukotinu
tanka traka
svjetla sinu.

Zaigralo,
zablistalo
zadovoljno
zrno praha.

Zatim zrakom
zajahalo,
zajezdilo
u visine
susret suncu.

(1974.)

NISI SAM

Okolo mene noćna tmica,
tamna, crna.
Tišina me tišti, tare —
tmice crnja.

Sâm sam . . .
Spavam . . .
Sanjam san bez sanja,
a srce mi tiho kuca:
kuc. . . kuc. . . kuc. . .

„Neću tu samoću,
snova hoću. . .!”

Sanjam lica šiparica
Zora puca . . .
Kraj prozora sat mi kuca,
po prozoru ptica kljuca:
kuc. . . kuc. . . kuc. . .

I cvrkuće u svanuće:
„Tu sam — živa sam!
Kidaj snove, nisi sâm!
Tu sam — živa sam,
Nisi sâm!”

(1974.)

NA GOLGOTI SAMOVANJA

(Pružila mi ruku)

Dan za danom,
godinama
sve to novim klinovima
prikiva me život
na križ Kalvarije
da krvarim
na Golgoti samovanja.

Oko mene i uz mene
baš nikoga.

ni lupeža lijevoga,
ni desnoga,

ni tuđina, a ni svoga.

Vulkan bola grotlom grla
iz grudi mi
zdvojan vapaj vrgne vani:
„Eli . . . Eli . . . Lamma Sabaktani!”

— o —

Uvijen u platno mrtvih
u hram Uskrsnuća stupih.

Proljece . . .

Uoči Uskrsa — predveče
u hramu Gospodnjem
Služba teče . . .

Stojim . . .

Zora života — djevojče
cvijet proljeća,
đurđevak
stoji do mene.

Obraze njene — rumene
plavi prami
rube,
iz očiju dvije zvijezde
Danice
sunce snube.

Služba teče.

„Pružite mir jedni drugima”
prozbora obrednik puku

i tada mi
ona —
ta zora života — pružila ruku!

(1976.)

KARIJERA

Tekla rijeka
k a r i j e r a
od izvora —
kolijevke
preko bezbroj
barijera
u koritu
obaveza
kroz jezera
Iluzija
sve do ušća
kod penzija —
Tu otplavi s
g r o b a
travu i iščezne
sva u moru
z a b o r a v a.

(1977.)

MOJ PEGAZE

Moj Pegaze, moj Pegaze,
Mladog sam te mlad jahao,
Skupa s tobom uzletao
Na Parnasa pjesme-staze!
Otkad oba ostarismo,
Što bijasmo, više nismo.

Krila tvoja sa ramena
Zub vremena zgrizo, strgo.
Pa s Parnasa, sa visina
Tebe na tle tvrdo vrgo.

Sad, beskrilni moj Pegaze,
Grbav, mršav, trcav, trapav,
Teturave tvoje noge
Po gnjecavom glibu gaze.

Glavom težiš sve na niže,
Rebra strše ispod kože,
Ni ne ličiš na Pegaza,
Već si ruglo hata Muza.

U dlaku si ista slika
Ko i raga Rosinanta,
Konj Viteza Tužnog Lika,
Nestrašivog Don Kihota!
Ta, ne daj se ... glavu diži!
Nogom ritni, pa zarži ...!

Zrak udahni, trbuh napni,
Repom mahni, pa izdahni:
Bezveznjačko-besmisleni,
Nadrealni stih moderni!

Nadrealno brojna četa
Tih poeta bez talenta
Burno će te trena toga
Za Pegaza uzet' svoga!

(1980.)

RUŠEVINA

Tu sam —
među vama.
Cio,
čio.

Dvorac sam —
od kamena stanca klesan.
Kule moje među oblacima,
rubin,
biser
u školjkama
mašte — ritma — rima.

Vidite me.
Zašto onda
nikog od vas ne zanima
kakva blaga dvorac ima.

Pitat ćete
možda —
onda
kada budem ruševina:

„Čiji li je bio —
kakvo li je blago krio
onaj dvorac
tamo gore povrh gore —
sada ruševina —
od kamena stanca klesan
sa kulama među oblacima?!

(1980.)

EPITAF ZA PJESNIKA

Ko mrav među mravima,
sâm
samovah međ' ljudima.

Sred ljudi oka zdravih
što
vidjet me nisu znali.

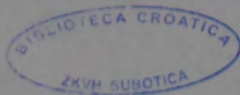
Sred ljudi zdrava sluha
za
pjesme mi gluha uha.

Moma ja ljubljah svijet
ko
pčele što ljube cvijet.

Sav u ljubav zanijet
ja
neljubljen moram mrijet'.

O, čujte, namjernici,
zov
te humke u ravnici:
„Pogledajte ovaj grob!
tu
počiva pjesama rob!”

(1975.)

Život i rad
IVANA PRČIĆA

O PJESNIČKOJ ZBIRCI „ZRNCA BISERJA” IVANA PRČIĆA

Kada godinama pratimo pjesničke priloge dragog nam pjesnika iz ravne Bačke, tada listajući ovu zbirku pjesama, postajemo nabijeni čuvstvima, zanosima i ljepotom kompozicije i otvorenosti... a nadasve, poneseni smo čistim hrvatskim ikavskim dijalektom te počinjemo shvaćati iskonsku iskru pjevanja, muzikalnosti i teatralnosti njegovih stihova, protkanih smislom za čitav spektar problematike u pjesničkim ciklusima, počev od ljubavi prema prirodi do ljubavi prema ljudima, životu i svojim narodnim običajima, obuhvaćajući sve: i selo i grad i svemir. Pjesnik je otvoren prema polju, livadi, vinogradu, voćnjaku, ulici i sveukupnom prostoru bivstvovanja.

Tokom godina rasla je zbirka pjesama „Zrnca biserja,” što ona u stvari i jeste, a vrijednost joj je višestruka i za kulturno-umjetničko i jezičko proučavanje.

Treba da se prisjetimo decenije bolovanja i liječenja kod kuće i u liječilištima od tada veoma opake i podmukle bolesti, tuberkuloze pluća. Ipak je uspeo savladati bolest i postao je učitelj i odgojitelj mladog naraštaja i u svojoj osami u kućici van sela pisao je svojom starom pisaćom mašinom brojne stihove, drame i novele pri slabom svjetlu petrolejske lampe. Ako sve to imamo u vidu, shvatit ćemo njegov žar u pisanju i neumornost u kulturno-umjetničkom društvu „Matija Gubec” u Tavankutu, gdje je aktivan kao pisac tekstova, reditelj dramskih igrokaza i organizator.

Njegova zbirka pjesama „Zrnca biserja” ima više tematskih i pjesničkih cjelina. Ova zbirka je izbor pjesama koje su nastale od 1940. godine pa sve do najnovijeg vremena.

Ako pogledamo kronologiju njegovog stvaranja, primjetit ćemo i godine u kojima postoji pjesnička praznina, dok je opet u većini godina vidljivo pravo bujanje nadahnuća i pjesničke ljepote.

Kako ocijeniti i kakvu ocjenu dati ovoj zbirci, ovim stihovima?

Bez obzira na tematiku: od nerođene djece preko divojačke jabuke, jablanova, Gupčeve lipe, morskih valova, jutra na salašu, bijeloga cvijeta, ode Domovini, žalosti za čovika-brata... od ivanjskog krijesa do fate morgane, Viktorije regije, kometa, ptica, križa i bora... od cvijeća na prozoru... preko sokaka, vodenica i lubenica on pjeva i jelama i suncu i svemiru i uvijek je isti... U svim pjesmama je bogat notom pjesničkog temperamenta u komponiranju široke skale refleksija, ljepote, muzikalnosti. Ovi bogato nabijeni stihovi nose nas daleko kad ih doživimo, te mislim da im je to prva i osnovna vrijednost. To su zrnca biserja iskrene poezije. Ove pjesme povezuju nas nitima sa izvorom nadahnuća, sa bujnevačkim salašima, gdje on stvara i živi zajedno sa svojim narodom.

— o —

Zbog svega ovdje istaknutog smatram za veoma korisnu odluku Ivana Prčića da objavi svoju zbirku pjesama. Smatram da te pjesme to zaslužuju zbog svoje nepatvorene iskrenosti i pjesničke ljepote. Želimo da s tolikom iskrenošću i ljubavlju budu primljene i prihvaćene od čitaoca sa kolikom su iskrenošću i ljubavlju napisane pa poslane svima nama na dar. Hvala mu...

Zagreb, rujna 1974.

Željko Beršek
publicist

PUT PJESNIKA I OSAMLJENIKA IVANA PRČIĆA

Pred čitaocima je ova knjiga — dokumenat o jednom patničkom životu, svjedočanstvo o čežnjama, nadama i stradanjima osamljenog čovjeka.

Pjesnička zbirka „Zrnca biserja“ je po mnogo čemu zanimljiva, ne samo kao lirski izričaj, nego i po svojim raznorodnim, vrlo različitim temama. Ipak, najvažnije je istaći vrijeme objavljivanja ove zbirke.

Među tužnim sudbinama hrvatskih i drugih pjesnika teško je naći koja bi bila potresnija i ljudski nesretnija. Ivan Prčić četrdeset godina piše pjesme, ali ih je pomno čuvao od oka i uha književne javnosti i čitalačke publike. Objavio je vrlo malo i to anonimno ili skriveno pod pseudonimom Stipan Privančić u nekom kalendaru ili novinama. Ako je kojem uredništvu poslao svoje pjesme, to je učinio bezimeno ili pod pseudonimom, čekajući sreću hoće li to biti prihvaćeno i objavljeno.

Za njegove pjesme znao je samo najuži krug poznanika, jer je u prikladnim zgodama njima čitao svoje pjesme i to većinom one vesele i šaljive, koje su u ovoj knjizi razvrstane u prvom i drugom dijelu. One tužne pjesme, koje naziva „jauk duše“, skrivao je daleko od javnosti. Ivan Prčić je vidio da su njegove pjesme rado slušane i iskreno prihvaćene od uskog kruga izabranih slušalaca, ali nije našao u sebi hrabrosti da s njima iziđe pred širi krug čitalaca. Možda je osjetio da je neprijatno iznositi pred javnost ono što je sakriveno u najskrovitijoj tajnosti pjesničkog srca kao najiskreniji ljudski osjećaj.

Književna javnost, koja je malo pomalo ipak doznala za pjesnički rad Ivana Prčića, ostala je slijepa i gluha na njegove zdvojne povike za pomoć. Poznata je vrlo stara priča o neprobojnom krugu književnika i vrlo je teško u taj krug doći mnogo poduzetnijim i hrabrijim pjesnicima, a kamo li povučenom i osamljenom čovjeku kakav je čitav svoj život bio

Ivan Prčić. On je osjetio da ga ne puštaju blizu k sebi i to je bilo dovoljno da ostane po strani osamljen u svojoj povučenosti.

Kao osamljenom intelektualcu u kulturno poluusnuloj seoskoj sredini i zabiti itekako mu je bila potrebna podrška i podsticaj ljudi od pera iz naših kulturnih središta, pa da se i on uključi u književni život časopisa i publikacija. Toga, na žalost, nije bilo i zbirka pjesama „Zrnca biserja” samo je otipkana pisacim strojem i drugi niz godina je robovala u ladici stola, a nije objavljena od izdavača.

Zbog svega toga, njegova bibliografija za četrdeset godina pjesničkog rada toliko je mala da je žalosno to objavljivati. Ipak treba spomenuti da su mu četiri pjesme objavljene u knjizi „Antologija poezije bunjevačkih Hrvata” koju je objavila Matica hrvatska u Zagrebu 1971. godine (str. 210—213.).

U hrvatskoj književnosti, kao i u svim ostalima, ima pjesnika koji su ostali nepoznati i nepriznati pred širom kulturnom javnošću. Ivan Prčić nije imao hrabrosti i snage da se toj književnoj javnosti nametne, a ta kulturna javnost nije imala saosjećanja i razumjevanja da ga prihvati, podrži i prizna mu zasluženu vrijednost.

I.

Počeli smo ovaj književni prikaz sa tužnom konstatacijom o nesretnoj pjesničkoj sudbini Ivana Prčića, ali treba pogledati sve stresove njegovog životnog puta koji su do toga doveli, ili su barem pomogli da se njegov pjesnički rad razvijao u tako teškim uvjetima.

Ivan Prčić se rodio 19. IX 1901. godine na salašu nedaleko od Subotice, u Gornjoj Čikeriji, koja je sada u sastavu NR Mađarske. Otac mu je Stipan Prčić, a majka Kata Kujundžić. Za oca možemo reći da je bio zemljoradnik bez vlastite zemlje i samouk. Kad se oženio i kad im se rodio sin Ivan, odijelio se od svojih i počeo je samostalan život. Stanovali su u iznajmljenom salašu u Donjoj Čikeriji. Stipan je radio iznajmljenu zemlju, povremeno je trgovao čime je mogao. Zatim su odselili u iznajmljenu kuću u selu Tavankutu i tamo je Stipan otvorio malu točionicu pića, ali iz te kuće morali su seliti i odselili su u Gornji Tavankut (kod sv. Ane), gdje su uzeli u najam od Vermešove zemlje na kojoj je već bio mali salaš. Tamo je Stipan otvorio malu točionicu pića i malu trgovinu mješovite robe, gdje su salašari kupovali ono što

je najpotrebnije da ne moraju za svaku sitnicu ići u Suboticu, koja je u tadašnjim prometnim prilikama bila ipak dosta daleko.

Stipan Prčić je trajno želio da ima svoju vlastitu kuću da ne mora stalno seliti, ali to nije dočekao, jer je 1907. umro mlad u svojoj 32. godini.

Ivanova mati Kata rodila se u Subotici kao najstarija kćer u obitelji sa šestoro djece, a imali su samo pola jutra vinograda.

Kata je završila četiri razreda osnovne škole i jedan razred građanske škole, koja je tih godina otvorena u Subotici, gdje je već od ranije postojala klasična gimnazija. Mala Kata nije mogla, uza svu svoju želju, da se dalje školuje, jer je bolesnim roditeljima morala pomagati i svojim radom izdržavati cijelu obitelj. Radila je u vinogradu, a kao sezonski najamni radnik išla je raditi u poljsku ciglanu. Kad se udala na salaš, pomagala je svom mužu Stipanu u svim poslovima, a osobito u vođenju male trgovine i točionice pića. Kad je poglavar obitelji, Stipan mlad umro 1907. godine, Kata je rano ostala udovica, a sinovi, mali Ivan i Đuka, nejaka siročad.

I inače težak ekonomski položaj ove obitelji otežan je time što je Kata morala primiti sebi na brigu i izdržavanje svoja dva mlađa brata i sestru, koji su također ostali siročad. Tako je u skromnosti i siromaštvu ova velika obitelj provodila svoje dane u svakidašnjoj borbi za bolji život. Kako sama nije mogla ići u školu, Kata je želila školovati svoje sinove. Mlađi sin Đuka nije pokazivao sklonosti i želju za školom, ali zato stariji sin Ivan kao da je naslijedio od svoje majke neutaživu želju za školovanjem i neumornu volju za učenjem.

Ivan Prčić je počeo ići u osnovnu školu u Gornjem Tavankutu (kod sv. Ane). To je bila, po tadašnjem običaju, nepodijeljena škola i sva četiri razreda su išla u jednu veliku učionicu sa dugačkim drvenim klupama, u kojima je sjedilo po dvanaest učenika. Moglo je biti i do 90 učenika u učionici, a sve je učio jedan učitelj.

Nastava je bila na mađarskom jeziku bunjevačkoj djeci koja nisu znala ni razumjela taj jezik. Nije teško zamisliti koliko su salašarski učenici naučili tokom svog kratkog školovanja.

Što se tiče te osnovne škole kod sv. Ane, važno je napomenuti da je to najstarija salašarska škola u subotičkoj okolini, a nije sazidana od cigle, nego nabijena od naboja (1850. godine). Pod istim krovom je bila učionica i učiteljev stan,

a u sporednoj zgradi je bio stan podvornika, a uz to sporedne prostorije. Ta zgrada i danas postoji, ali više ne služi kao škola, nego kao stan.

Teško je objasniti kako se to dogodilo, ali učitelj je u tom velikom broju učenika zapazio da se ističe mali učenik Ivan Prčić. Učitelj je znao po koji put navratiti kod Kate da popije čašu vina i jednog dana među njima se razvio razgovor, koji je odredio životni put malog Ivana.

Dok je učitelj pio svoju uobičajenu čašu vina, upita: „Kate, misliš li ti onog tvog derana dalje školovati? Vidim da voli učiti.” Kata, malo iznenađena tim nenadanim pitanjem, zbunjeno odgovori: „Pa, volila bi.” Na to učitelj predloži: „Ako ga misliš školovati, pošalji ga u varoš u školu. Šta će u ovoj školi naučiti?” Poslije toga su se još dogovarali i tako je pala odluka.

Kad je došla jesen, Ivan je počeo putovati vlakom sa željezničke stanice Kumbaja (danas Skenderevo) svaki dan u Suboticu u školu. Upisao se u četvrti razred osnovne škole, a školska zgrada je bila što je danas bioskop „Zvezda” (ugao Ulice braće Radića i Maksima Gorkog). U toj školi je svaki razred bio posebno odijeljen sa svojim učiteljem. To je bila nova sredina. Mali salašarski deran pošao je u svijet koji za njega nije bio bijel, nego vrlo težak, ali pun novog znanja i novih otkrića, koja su se upijala u mladu dušu, željnu učenja.

Počeo je težak put đaka-putnika, koji je svaki dan rano ujutro, po kiši ili snijegu, po blatu oko brojnih bara i močvara prevalio put do željezničke stanice, a poslije podne natrag kući, pa učiti. Tako je to bilo iz dana u dan. Bio je to put velikog podviga hrabrog dječaka. Po svakakvom vremenu i nevremenu moralo se stići na cilj, a Ivan je bio jedan od rijetkih koji se tom dalekom cilju uputio.

Majka Kata je mučno svaki mjesec odvajala novac za mjesečnu kartu, šest kruna i šest filera.

Ti mučni dani ostavili su neizbrisive tragove u djetinjoj duši i preosjetljivom srcu. Ti dani bili su sudbonosni za cio život. Još kao mali dječak istrgnut je iz svoje sredine, iz društva svojih vršnjaka. Bio je sâm, bez drugova. Putovao je u grad u školu, a poslije nastave odmah je išao na stanicu, tako da i u gradu među učenicima nije imao drugova, nego i tamo je bio sâm. Tako je počela ubitačna samoća i osamljenost od ranog djetinjstva i zacrtala je sudbinski pravac cijelog života.

Jedno rano jutro, kad je išao na željezničku stanicu, susretne ga žandarska patrola i kad ga je žandar vidio svega u inju, obrati mu se mađžarski: „Janoš, Janoš, Bog te blagoslovio kad toliko moraš trpiti zbog škole.”

Mali Ivan, učenik četvrtog razreda osnovne škole, savladao je sve prepreke i taj razred je završio odličnim uspjehom, premda je nastava bila na mađžarskom jeziku. Kako se to moglo dogoditi, na to ne može odgovoriti danas Ivan Prčić kad se sjeća tih dalekih teških dana.

Poslije završetka osnovne škole, Ivan se upisao u subotičku klasičnu gimnaziju. Prvi razred je pohađao školske 1912/13. godine i tako redom do četvrtog razreda gimnazije, koji je pohađao školske 1915/1916. godine.

Premda je nastavni jezik bio mađžarski, Ivan je na početku postizao odličan uspjeh, ali što dalje, svjedočanstvo je bilo sve lošije.

Onda je nastupio odlučan momenat prelaska u više razrede gimnazije. Opet se dogodio jedan presudan momenat:

Jednog dana, na školskom odmoru, susreo ga je na hodniku profesor Benedek Mamužić, koji je u gimnaziji predavao prirodopis, kemiju i zemljopis. Danas se Ivan Prčić ne sjeća koji je predmet njemu tada predavao. Toga davno dana prilikom susreta na hodniku, profesor B. Mamužić oprezno pogleda na sve strane i kaže mu mađžarski: „Sinko, vidim da voliš učiti. Idi negdje drugdje, jer ovde ti neće dozvoliti da završiš školu.” Kad je to rekao, brzo ode dalje.

Iz ovog malog detalja vidi se političko stanje u Subotici za vrijeme prvog svjetskog rata. Bunjevački profesor obraća se veoma oprezno bunjevačkom učeniku, ali mađžarskim jezikom.

Trebalo je odlučiti šta da se radi. Zbog toga svega i zbog teških materijalnih ratnih prilika izgubio je jednu školsku godinu (1916/1917.).

Međuvremeno pomogao mu je učitelj Agošton Bela da napiše molbu za prijem u Učiteljsku školu u Čakovcu, Baji i Kaloči. Iz Čakovca i Baje dobio je negativan odgovor da ne može biti primljen, ali na sreću iz Kaloče je dobio pozitivan odgovor da može biti primljen, a uz to će dobiti novčanu pomoć, koja će zavisiti od pokazanog uspjeha u školi.

Tako je školske 1917/1918. godine pohađao prvi razred učiteljske škole u Kaloči, a završni četvrti razred pohađao je školske 1920/1921. godine, a tada je i maturirao.

To su bili teški dani ratne oskudice. Prve godine je bio u privatnom stanu, a zatim u učiteljskom internatu. Proživio je sve promjene vlasti i dane Mađarske Republike Savjeta i oslobođenje Bačke i povlačenje nove granice između Mađarske i novoformirane Kraljevine S.H.S. (Kraljevine Jugoslavije).

Poslije mature 1921. godine, vratio se kući s diplomom završenog učitelja i dobio je službu u osnovnoj školi u Donjoj Čikeriji uz uslov da položi dopunske ispite na srpskom jeziku. Te ispite je položio u toku kadrovske vojne službe u Novom Sadu, na kraju 1923. godine. Na poleđini mađarske diplome upisane su ocjene i potvrda o položenim ispitima, većinom iz pedagoških, stručnih predmeta.

Tada je bio slobodan čovjek: završio je školu, odslužio je vojnu službu i mislio je da može početi veseliji život mladog momka, jer za vrijeme školovanja znao je da nema momčenja, jer to dvoje ne može ići zajedno. Ali propale su mladenačke nade, nestali su mladenački snovi. Sve se rasplinulo.

Na dvomjesečnoj vojnoj vježbi u Subotici 1925. godine zaražen je opakom i podmuklom bolešću, dobio je tuberkulozu pluća. Ta bolest je u to doba odnosila mnoge mlade živote u svijetu mladosti, jer je u većini slučajeva bila neizlječiva.

Počinje dugo, teško bolovanje i liječenje kod kuće i u subotičkoj bolnici. Dogodilo se ono što je tada bilo medicinsko čudo: Zahvaljujući izvanredno otpornom organizmu i snažnoj volji bolesnika za životom, bolest je savladana. Lijevo plućno krilo je ostalo oštećeno i sa smanjenim kapacitetom, ali liječenje je uspješno završeno. Poslije dvije godine liječenja mogao je raditi u školi, jer nije bio opasan kao kliconoša za okolinu.

Međutim, to ne znači da je počeo period mirnog rada i sretnog života poslije duge bolesti. U doba velike zatrovanosti političke stranačke borbe imao je niz neprilika. Pošto nije bio član nijedne političke partije, imao je tu „sreću“ da se uvijek nađe neki lovac na karijeru, koji traži uspjeh u političkom napredovanju preko onih koji su nemoćni i nezaštićeni, na koje se može nekažnjeno okomiti, sumnjati ih, ponižavati, degradirati i samovoljno premještati.

Tako za vrijeme diktature kralja Aleksandra, 1929. godine ministarstvo prosvete telegrafski je premjestilo Ivana Prčića „po potrebi službe“ čak na bugarsku granicu u zabačeno podplaninsko selo Stol, u srezu Babušnica kod Pirota. Otuda

se brzo vratio kao bolesnik i ponovo je otišao u Donju Čike-riju, u osnovnu školu daleko pod državnom granicom, daleko od sela, gdje nitko nije želio raditi.

Te godine bile su ispunjene naizmjenično radom u školi i liječenjem. Za vrijeme ljeta najčešće je bio na liječenju u sanatoriju u Topolščici u Sloveniji da se oporavi i skupi snage za slijedeću školsku godinu.

Tako je to bilo do 1936. godine kada je izvršena mala kirurška intervencija na plućima i poslije toga više nije bilo potrebno liječenje u sanatorijumu.

Poslije operacije 1936. godine premješten je u pograničnu školu u Zlatnom kraju u Tavankutu.

Tada je kupio mali salaš, koji je bio daleko od škole i od sela te je tamo provodio svoje osamljeničke dane, odlazeći svaki dan na posao u osnovnu školu u Zlatnom kraju.

Tu je Ivana Prčića zatekla okupacija 1941. godine. Te godine zatekla ga je još jedna velika nesreća, jer 25. V 1941. umrla je njegova stalna zaštita i njegovateljica u dugoj bolesti. Izgubio je svoju dobru nanu s kojom je toliko iskreno bio vezan. Njezin odlazak je velika rana na ožalošćenom srcu i jedino u pjesmi mogao je izraziti što je nana značila za njega u životu i kako je iza tog bolnog gubitka potpuno sâm, osamljen i od svih ostavljen.

Na početku okupacije bio je zadržan u učiteljskoj službi i radio je u osnovnoj školi u selu Tavankutu, ali brzo su se prevarili da će dobiti dobrog saradnika okupatora. Zbog toga je Ivan Prčić prinudno poslan u penziju sa obrazloženjem da je „bolestan a i inače nepodoban da bude učitelj.”

Povukao se na svoj salaš daleko od sela, gde je provodio svoje teške osamljeničke dane, ali u njemu se javlja duh otpora. Sarađuje sa drugim ilegalnim aktivistima narodno-oslobodilačkog pokreta, hrabreći klonule duhove oko sebe.

Okupatorski žandari ga stalno motre i krajem ljeta 1944. godine uhapšen je pod optužbom da je duhovni vođa komunisti i aktivista narodno-oslobodilačkog pokreta, koji su tada uhapšeni u Tavankutu i Bajmoku. U zatvoru u Bajmoku bio je zlostavljan i mučen strujom. To bi sve vrlo tragično završilo, ali došli su oktobarski dani 1944. godine kada je Subotica sa svojom okolinom oslobođena.

Tada dolazi jedan kratak period priznavanja i uvažavanja. Poslije oslobođenja ovih krajeva, u jesen 1944. god. formirana je Vojna uprava Bačke i Baranje. Ivan Prčić je mobili-

ziran i određen za pročelnika prosvjete u Subotici. Njegova je velika zasluga što je radio na obnovi i ponovnom otvaranju subotičkih osnovnih i srednjih škola u vrlo teškim uvjetima, jer su mnoge školske zgrade bile zaposjednute za ruske ili naše vojne bolnice zbog blizine fronta na Dunavu. Zbog nedostatka stručnog školskog kadra, on je mnoge mlade uveo u zanimanje učitelja i nastavnika te je na taj način stvorio čitavu plejadu novih odgojitelja u svim školama, koji su se dalje školovali uz rad.

Zato ističemo rad Ivana Prčića kao pročelnika za prosvjetu u Narodnom odboru u Subotici.

Ivan Prčić je vidio velik nedostatak učitelja u školama i zato je sve poduzeo da u Subotici bude otvorena Učiteljska škola, koja je radila čitav niz godina.

Poslije oslobođenja 1945. godine vratio se u penziju zbog slabog zdravlja, koje je bilo pogoršano patnjama i mučenjem u zatvoru za vrijeme okupacije.

Tada je prodao sve što je mogao i kupio je — uz odobrenje mjesnih vlasti — lijepu kuću usred sela Tavankuta, ali pojavili su se koji su ga uporno sumnjičili i ogovarali pa poslije tri godine kuća mu je oduzeta pod izgovorom da je bivši vlasnik bio saradnik okupatora.

Ivan Prčić opet je morao povući se daleko u osamu u svoj salaš. Tamo je proveo preko 20 godina u teškim uvjetima bez ikakvih tekovina tehnike, uz petrolejku bez električne struje itd.

Kad je u njegovoj kući u selu ukinuto porodilište, usmeno je dobio dozvolu da se u nju useli pa je tako zaključen krug njegovog lutanja i života u zabiti, u osami, daleko od sela, daleko od ljudi. Danas živi u toj kući u selu Tavankutu.

Taj osamljenički život ostavio je duboke tragove u sveukupnoj njegovoj poeziji, u cjelokupnom njegovom radu.

II.

Zbog svog osamljeničkog života, Ivan Prčić je osjećao neodoljivu želju i potrebu da što više bude s drugima, osobito sa omladinom. To je postigao trajnim radom sa amaterskim dramskim družinama.

Još dok je bio aktivan učitelj prije drugog svjetskog rata počeo je sa svojim đacima i sa seoskom omladinom uvježvati razne igrokaze i prvu predstavu dao je u Donjoj Čikeriji sa svojim đacima za Božić 1921. godine. Dok se nije razbolio,

a i poslije bolesti, kada se dovoljno oporavio, svake godine sa svojim đacima i sa seoskom omladinom davao je više predstava raznih igrokaza u školi ili na gostovanjima. Da navedemo samo jedan primjer:

Sa svojim amaterima 1928. godine gostovao je u Subotici sa komadom „Inoča“ od Joze Ivakića. Tim povodom lokalna štampa između ostalog piše: „Omladino grada, gdje si i šta radiš? Tebi seljaci sa salaša dolaze da pokažu da i na kulturnom polju rade. A ti?“

Osim toga, bilo je i drugih uspjelih priredaba.

Za vrijeme okupacije nastala je duga pauza u radu, a poslije oslobođenja amaterski rad je nastavljen.

Omladina Tavankuta, učlanjena u SKOJ i u redove Antifašističke omladine Jugoslavije preko svoga sekretara Šime Stantića zamolila je 1946. godine Ivana Prčića da s njima uvijek razne igrokaze. Tako je s tom dramskom grupom izveo nekoliko predstava.

Iz te dramske grupe omladinaca nastalo je u Tavankutu Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Matija Gubec“, koje je razvilo vrlo veliku aktivnost u više sekcija kroz niz godina. Osim dramske sekcije, najviše je uspjeha imala izvorna folklorna sekcija, koja je nastupala u mnogim mjestima i više puta na Smotri folklora u Zagrebu. Takođe je lijep uspjeh postigla likovna sekcija, osobito slammarke.

Ivan Prčić je za potrebe dramske sekcije HKUD „Matija Gubec“ napisao igrokaz: „Trnoružica“ — „bajka u više slika“. Osim toga napisao je igrokaze: „Plava svitlost“, „Tri kapi krvi“, „Na zdravlje — ili ko je lud“ i dr.

Najviše je uspjeha doživjela „Trnoružica“. Iza uspješnog prikazivanja u Tavankutu, dramska grupa HKUD „Matija Gubec“ gostovala je u Subotici (u Nepkeru, 1952. god. i u Dečijem pozorištu) i u okolnim naseljima, a također i u pojedinim naseljima u okolini Sombora. To je bila najuspjelija predstava seoske amaterske grupe i okosnica HKUD „Matija Gubec“ u Tavankutu, a sudjelovali su brojni izvođači (đaci i omladina).

Savez društava i organizacija za vaspitanje i staranje o deci Vojvodine u Novom Sadu na anonimnom konkursu 1955. godine primio je ovaj igrokaz, nagradio i preporučio za izvođenje.

Osim drugih vrijednosti igrokaza „Trnoružica“ ovdje treba istaći ljepotu narodnog jezika, jer je igrokaz napisan bujevačkim ikavskim govorom. Sto se tiče stila, Ivan Prčić naj-

više se u svojim igrokazima služio ritmiziranom prozom, jer je želio istaći melodiznost ikavice.

Drugi je igrokaz za amaterske dramske grupe „Plava svitlost“, bajka u 4 čina, koja nije prikazana.

Još treba istaći „komad iz seoskog života“, „Tri kapi krvi“. Ovo djelo nije izvedeno, ali nagrađeno je na konkursu Saveza amaterskih kazališta u Zagrebu, 1956. godine. O ovom komadu je vrlo pozitivno govorio član žirija, dr Sidor, dramaturg Hrvatskog narodnog kazališta.

Možemo spomenuti igrokaze, koji nisu izvedeni: bajka „Kraljeve kćerke, papučoderke“; šaljiva igra „Kralj Dobrijan — pol ošišan, pol obrijan“; šaljiva igra „Hadži Hasanovih hiljadu dukata.“

Što smo rekli za bajku „Trnoružica“, treba reći i za sve druge igrokaze Ivana Prčića, da su napisani bunjevačkim govorom t. j. ikavicom.

Kad je Ivan Prčić radio, to je bilo zlatno doba našeg dramskog amaterizma. Još u našim kućama nisu bile prisutne televizijske drame, pa širom zemlje djeluju brojne seoske, radničke i omladinske amaterske grupe. To se može reći i za bunjevačke Hrvate u to vrijeme u Bačkoj, gdje je bilo više dramskih amaterskih entuzijasta, koji su požrtvovno radili, a narod je vrlo rado gledao njihove predstave.

Tako je i Ivan Prčić bio veoma poznat i cijenjen među narodom zbog svoga rada sa dramskim amaterima. Stekao je mnogo poštovalaca među brojnim gledaocima i mnogo prijatelja među izvođačima, koji su se oko njega okupljali.

On ne bi mogao davati amaterske predstave bez pomoći šireg kruga saradnika, koji su pomagali u opremanju i pripremanju svega što je bilo potrebno, kao što su kostimi i drugi rekviziti.

Među drugim saradnicima treba istaći Anu Balažević, koja je kroz dugi niz godina svojim radom i znanjem mnogo pomagala u opremanju pojedinih predstava, što su ih davale dramska i folklorna sekcija HKUD „Matija Gubec“.

Polako, kako su prolazile godine Ivan Prčić se sve više povlačio i onda su došle godine zaborava. Ali, u dugim godinama zaborava ipak je bilo i priznanja.

1969. godine dobio je plaketu od Opštinske konferencije Socijalističkog saveza u Subotici za dugogodišnji kulturno-prosvjetni rad izvan škole. Tih godina je dobio i medalju zaslugu za narod kao priznanje za rad na raznim područjima.

Poslije toga su opet nastupile godine zaborava, a starački dani prolaze u monotonoj osamljenosti pod težinom osjećanja da je od svih ostavljen.

III.

U izvornom obliku zbirka pjesama „Zrnca biserja” je mnogo veća i nije podijeljena u cikluse. U ovoj knjizi je izvršen izbor pjesama i podijeljene su u sedam ciklusa radi lakšeg praćenja i ocenjivanja pjesničkog djela u cjelini.

Iz finansijskih razloga u ovoj knjizi je objavljeno nešto preko polovine rukopisa u nadi da će i ostali dio nekada biti objavljen i biti pristupačan čitaocima.

Pjesme Ivana Prčića su veoma različite po svojim temama i po svojoj formi. On nije težio za tim da mu pjesme budu u jednoj ustaljenoj formi i sve po istoj mjeri, nego, naprotiv, uvijek je tražio nove teme i nove forme.

Pjesme, koje su u ovoj knjizi stavljene u prvi ciklus „Divojčice — bile golubice”, pune su vedrine, ljubavnog poleta i zanosa. Pjesnik uživa u ljepoti i mladosti koja ga okružuje pa je i najmanji povod dovoljan da bude poticaj za pjesmu. Dovoljan je jedan osmijeh, jedan pogled, ili blaga riječ i potekla bi bujica uzdrhtalih i razdraganih stihova poput bistrog potoka.

Sva ljepota prirode i njenog šarenog cvijeća pod majskim suncem pomažu pjesniku da izrazi sreću i zanos ljubavi. Poput pjesnika i priroda je sretna što ljepotu djevojke može pozdraviti cvrkućom ptica, milovanjem cvijeća i rosne trave, jer ljubljena djevojka je „latica rujne ruže, trišnja rana, rosa jutarnja, lepršavo luče sanja” („Sićanje na vrimena stara”).

Svaka od tih pjesama ističe se svojom jednostavnošću izraza i iskrenom doživljenošću. Da bi izrazio svoju razdraganoost, pjesnik se najčešće služi živim ritmom, koji odgovara sadržaju pojedinih pjesama.

Kako pjesme nisu bile pisane za širu javnost, pjesnik je ostavio nepromijenjena imena djevojaka, kojima su pjesme namijenjene i posvećene.

Sada su te pjesme pred nama kao svjedočanstvo čežnje i nade čovjeka da će naći iskrenu i vjernu ljubav. Međutim, pjesnik doživljava razočarenje. Svaka njegova ljubav već u svom početku, zbog niza okolnosti, bila je nesretna. Pjesnika

mori tiha tuga, kao stalna teška mora, jer vidi da neće naći ono za čim mu srce teži. On vidi i zna: To je sve varavi san i fata morgana. Zato sanjari i piše stihove, gdje prenosi svoje čežnje.

Kao bolni izraz tog teškog razočarenja nastale su brojne pjesme, koje su u ovoj knjizi uvrštene u ciklus „Ljubav je bol”.

Pjesnik poručuje da nas kroz cio život prati bol. Čovjeku nije dobro da bude sâm, to je osnovni motiv više pjesmama. U čežnji za ljubavlju čednom, doživljava bol, ali srce i dalje mora da teži za ljubavlju ljudi makar doživljava sve nove i nove uvrede. Zamkama i spletkama oteta mu je ljubav — poput male ptice.

Sve je prošlo i sve će proći, ali ostaju pjesme, u koje je pretočena pjesnikova duša i njegova ljubav. Kao što čitavu prirodu drži sila teže, tako ljudska srca ljubav veže.

Ivan Prčić je najveći dio svoga života proveo u Tavankutu i zato ga je u pjesmama opjevao. Kao dijete prirode s kojom je sraštao, on je tu prirodu osjetio kao dio sebe i nju doživljava kao najljepšu idilu, praćenu pjevanjem ptica i zakićenu šarenilom poljskog cvijeća. Tu svoju ljubav prema rodnom zavičaju pjesnik je pretočio u pjesme, koje su u ovoj zbirci uvrštene u ciklus „Tavankut — selo moje milo”.

Pjesnik je ponešen slavnom prošlošću svoga sela, ali je više ožalošćen njegovom sudbinom, jer ga mladi napuštaju, na starcima ostavljaju.

Zbog svojih tema i zbog svojih poruka posebno su zanimljive pjesme, koje su ovdje uvrštene u ciklus „Mene more misli mnoge.”

U ograničenosti prostora ovog prikaza, ne možemo se osvrnuti na više tema, nego samo na pjesnikov oštar stav protiv ratova, koji je izražen u pjesmama „Čovik — brat”, „Lucifer je bio fer”, „Juriš na mir”.

Zalosna je sudbina ljudi tokom svih vjekova, jer stalno se muče i rade, a to je za rat, koji sve uništi i onda opet ponovo rad i muke do novih katastrofa i uništavanja.

Ljudi su svoje znanje koristiti za izmišljanje novih oružja, kojim će moći sve bolje i bolje ubijati i uništavati. Od one prve kijače kojom je Kain ubio brata Abela pa dalje sve nova i sve strašnija oružja za ubijanje ljudi, a svi ljudi su braća. Najveća je nesreća u tome što se sve te strahote opravdavaju velikim idejama, u ime kojih padaju milijuni glava.

Ljudski gledano, najzanimljiviji je u ovoj zbirci ciklus „Na Golgoti samovanja“, u kojem su dvije osnovne teme: žalost zbog smrti majke i osamljenost u životu.

Smrću nane, pjesnik je izgubio svoj najveći oslonac u životu, jer ona ga je nesebičnom ljubavlju štitila i vodila. Sva-ka druga ljubav je prema toj ljubavi kao iskra prema toplini sunca. Poslije nanine smrti osjetio je bezbroj udaraca od ljudi kojima nijedan ideal nije svet. Ta dirljiva ispovijed pred nam opisana je u pjesmama „Mojoj nani“, „Čestit'o sam Materice“, „Tužan Božić“. Osamljenost je uvijek teška, ali je najteža na obiteljske blagdane kada se svi vesele sa svojima.

Osjećanje osamljenosti izraženo je i naglašeno u brojnim pjesmama ove zbirke, a da spomenemo samo neke: „Petuni-ja na stazi“, „Na Golgoti samovanja“, „Vajar riječi“, „Jauk duše“, „Epitaf za pjesnika“ i druge.

Kao što petuniju, koja je izrasla na stazi, svi nemilo gaze i lome, tako se i pjesnik osjeća na životnom putu stalno gažen i udaran. Život kao da ga je privezao na stub sramote i na obelisk smiješnosti, okovanog lancem nerazumijevanja.

U tim časovima osamljenosti iz duše se izvio vapaj za djetom nerođenom, a željenom i u pjesme pretočenom. („Dica moja nerođena“).

Dan za danom, godinu za godinom osjeća da ga život stalno prikiva na križ Kalvarije da krvari na Golgoti samovanja, gdje nema nikoga svoga.

Ivan Prčić je najsžetije izrazio svoje osjećanje života u dvije pjesme: „Zrnca biserja“, koja je stavljena u ovoj zbirci kao uvod, i „Epitaf za pjesnika“ koja je stavljena kao zaključak, jer te dvije pjesme zaokružuju čitavu zbirku.

U pjesmi „Zrnca biserja“ pjesnik je na slikovit način izrazio kako su nastale njegove pjesme. Kao što školjka uzroč-nike svoje boli obavlja biserom, tako i pjesnik svoje boli u sti-hove slaže.

U pjesmi „Epitaf za pjesnika“ data je potresna ispovijest: Živio je među ljudima, ali sâm, jer ga nisu znali vidjeti i ču-ti. Zanet ljubavlju umrijet će neljubljen, a čitavog života bio je pjesama rob.

Za čitavu zbirku „Zrnca biserja“ možemo reći da je potresno svjedočanstvo ljudske patnje i ljudske osamljenosti.

S druge strane zbirka je zanimljiva, jer pokazuje do kojeg je stupnja Ivan Prčić došao u svojoj poeziji kao samonikli samouk bez učenja i utjecaja raznih pjesničkih i knji-

ževnih pravaca. Da je bio uključen u književni život i u književne krugove, sigurno bi se drugačije razvijao, a ovako možemo vidjeti što je stvorio kao samouk, prepušten sâm sebi.

On je rođeni pjesnik. Dovoljan je neki najmanji povod i pjesma je rođena, riječi bujaju kao bujica, spontano same od sebe. Zato su mu pjesme jednostavne, iskrene i prožete dubokom osjećajnošću. Sve su nastale kao plod doživljaja ili razmišljanja. Zbog toga Ivan Prčić i sada, poslije toliko godina iza postanka, znade napamet mnoštvo svojih stihova i pjesama, jer one su dio njegovog života, dio njega samoga.

IV.

Bilo bi posebno zanimljivo analizira stilske osobine poezije Ivana Prčića. Analizirati konstrukciju i kompoziciju stihova i pjesama u cjelini, ali to ovdje nije moguće zbog skućenosti prostora.

Ipak treba istaći glavnu stilsku osobinu poezije Ivana Prčića. On je najveću pažnju obraćao na ritam i svaka pjesma ima svoju melodiju riječi. Pjesnik je jako dobro osjećao zvučnost pojedinih suglasnika i njihovim ponavljanjem postigao je melodioznost stihova i pjesme u cjelini. Ritam je postizao izmjenom dugih i kratkih stihova sa pauzama na potrebnim mjestima. Tako je ritam prilagođen sadržaju pjesme u cjelini. Svaka pjesma je jedna mala melodiozna cjelina sa svojim ugođajem.

Premda Ivan Prčić nije poznao pojedine pjesničke pravce, ipak je i sâm težio da otkriva nove forme stiha i nove forme pjesama. Izražena je vječna ljudska težnja za lijepim izrazom i izričajem.

Za zbirku pjesama „Zrnca biserja” možemo reći da je dokumenat o životnom putu pjesnika i osamljenika Ivana Prčića. Osim toga, to je svjedočanstvo o njegovom pjesničkom stremljenju prema trajnoj ljepoti umjetnosti. Ivan Prčić svojim pjesničkim djelom uključio se u krug hrvatskih književnika u Bačkoj.

Subotica, 1981.

BELA GABRIĆ

S A D R Ź A J

Zrnca biserja — — — — —	3
-------------------------	---

DIVOJČICE BILE GOLUBICE

Trišnja — — — — —	7
Lipa Kata — — — — —	8
Šta volim? — — — — —	9
Cvit — — — — —	9
Majka kara — — — — —	9
Oka sjaj — — — — —	10
Proleće — — — — —	11
U maju — — — — —	12
Dud — — — — —	13
Sunce — — — — —	13
Ili sad ili nikad — — — — —	14
Moja vila — — — — —	16
San na javi — — — — —	17
Bez riječi — — — — —	18
Tiha tuga — — — — —	18
Zora rana — — — — —	19
Janje moje — — — — —	20
Ala volim — — — — —	21
Ti i ja — — — — —	21
Dijete ljubavi — — — — —	22
Plavuša — — — — —	23
Što to sja — — — — —	24
Ne srđi se — — — — —	24
Branio bih srcu — — — — —	25
Ko ptičice — — — — —	26
Oj, jagode — — — — —	27
Labudovi — — — — —	27
Ljubav na bunaru — — — — —	28

Cura Janja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
Vita jela	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
Vrio čaj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Rižem?, Vito, vinograd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
Zbilja il' šala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
Kriv je misec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
Ljubav kola tare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
Žedna priko vode	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
Pobjednica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
Voli Jocu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
Ivanjski krijes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40
Eppour si muove	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
Vir	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42
Breskvin cvijet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43
Dalje il' bliže	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43
Poljupce sniva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44
Zastidi se zora	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44
Spavaš li draga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45
Mimoza	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46

SVAKA ŠALA DUŠU BLAŽI

Na dolu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49
Zloba	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49
Drvenjače	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50
Pomodarka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51
Kankan ples	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52
Macin „voliš“	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52
Razmišljanja jedne bukve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54

LJUBAV JE BOL...

Oluja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57
Ljubav	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58
Jesenji suton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60
Varava nada	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61
Cvijet srca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62
Jednom sve mora proći	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63
Čovjek i žena	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65
Slijepa Ljubav	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65
Divojački san u zoru	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67
Zašto onda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68
Sevreska vaza	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69

Mraz je pao	— — — — —	70
Ptičice moja mala	— — — — —	71
Viktorija Regija	— — — — —	73
Nerješiva zagonetka	— — — — —	74
I ništa više?	— — — — —	77
Nije samo jedna zvijezda	— — — — —	79
Ko ljiljan čistu	— — — — —	80
Kasna sjetva	— — — — —	81
Na obali plavog Jadrana	— — — — —	83
Ti proljeće	— — — — —	85
Mala Floramye	— — — — —	86
Srdo moja	— — — — —	89
Prkosno pitaš	— — — — —	90
Lasta	— — — — —	92
Zašto skrivaš srce svoje	— — — — —	93
Bezimena	— — — — —	94
Kometa	— — — — —	95
Hvala ti za pogled	— — — — —	96
Mali oglas	— — — — —	96
Ekran podsvijesti	— — — — —	99
Papira nemam	— — — — —	101
Ja nisam feniks ptica	— — — — —	102
Zdrobilo se srce moje	— — — — —	103
Fata morgana	— — — — —	104
Gdje je sreća?	— — — — —	105
Sićanje na vrimena davna	— — — — —	108
Nezasit	— — — — —	110

TAVANKUT — SELO MOJE MILO

Poplava	— — — — —	113
Ratni Uskrs	— — — — —	113
Kažu da je...	— — — — —	114
Naša nošnja	— — — — —	114
Pastirice	— — — — —	115
Jutro na salašu	— — — — —	116
Idila sa sela	— — — — —	116
Procvatala zova	— — — — —	118
Gupčeva lipa	— — — — —	119
Tavankute, selo milo	— — — — —	120
Pjevajte ptice	— — — — —	121
Kome to pjeva tavankutski tetrijeb?	— — — — —	122

HRVATSKE LEGENDE

Grgur Ninski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	127
Zemlja pradjedova	—	—	—	—	—	—	—	—	—	128
Seoba iz zemlje pradjedova	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130

MENE MORE MISLI MNOGE

Bura na moru života	—	—	—	—	—	—	—	—	—	135
Bijela noć	—	—	—	—	—	—	—	—	—	137
Najlepši ukras	—	—	—	—	—	—	—	—	—	140
Na životnoj stazi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	141
Krst i bor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	143
Bijeli svijet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	144
Zemlja je griješila	—	—	—	—	—	—	—	—	—	144
Spomen na mladost	—	—	—	—	—	—	—	—	—	146
Čežnja za domovinom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	147
Sve je ljepše iz daljine	—	—	—	—	—	—	—	—	—	148
Naše je danas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	149
Čovik — brat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150
Dilema	—	—	—	—	—	—	—	—	—	151
Lucifer je bio fer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	153
Snovidovni Pitekanthrop	—	—	—	—	—	—	—	—	—	155
Otkrovenje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	156
Quo vadis, homo?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	157
Memento mori	—	—	—	—	—	—	—	—	—	158
Plać planina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	159
Juriš za mir	—	—	—	—	—	—	—	—	—	160
Svilena buba	—	—	—	—	—	—	—	—	—	161
Vrcanje meda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	161
Đaci starci	—	—	—	—	—	—	—	—	—	162

NA GOLGOTI SAMOVANJA

Mojoj nani	—	—	—	—	—	—	—	—	—	165
Jauk duše	—	—	—	—	—	—	—	—	—	166
Proljetna obnova	—	—	—	—	—	—	—	—	—	168
Čestito sam materice	—	—	—	—	—	—	—	—	—	169
Petunija na stazi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	171
Kad bi to moguće bilo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	172
Kosovica — bolna ptica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	173
Oprostite	—	—	—	—	—	—	—	—	—	174

Tužan Božić	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	175
Prizemno gnijezdo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	177
Vajar riječi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	181
Zena	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	183
Jablani	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	183
Osama	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	183
Hrast se ruši	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	183
Roda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	184
Orkan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	184
Magla	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	184
Inje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	184
Noć	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	185
Dica moja nerođena	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	185
U visine	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	187
Nisi sam	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	188
Na Golgoti samovanja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	189
Karijera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	190
Moj Pegaze	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	191
Ruševina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	192
Epitaf za pjesnika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	193

ŽIVOT I RAD IVANA PRČIĆA

Željko Beršek: O pjesničkoj zbirci „Zrnca biserja”	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	197
Bela Gabrić: Put pjesnika i osamljenika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	199

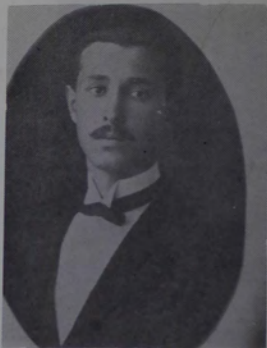

Ivan Prčić

učenik 4. razreda osnovne škole

kao gimnazijalac

Ivan Prčić

kao maturant 1921. godine

kao učitelj 1940. godine

I. Prčić sa učenicima 1930. godine

I. Prčić sa učenicima 1934. godine

Ivan Prčić 1977. godine

Štampa: GZ »Panonija« Subotica

CROATICA
BIBLIOTECA
ZKVVH SUBOTICA

K
PRC
Z